

USPS 157-586

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103

Vol. LXXIV

Kovas – March 23, 1989

Nr. 12

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Pabudimas Vilniuje

Škėmos triumfas po mirties

Vytautas Meškauskas

Vasario 16 d. laidos KOMJAUNIMO TIESOJE perskaičiau pranešimą, kad tą dieną Vilniaus Akademiniame dramos teatre įvyks Antano ŠKĖMOS "Pabudimo" premjera Lietuvoje. Visai neseniai ji buvo rodoma Rytų Amerikoje išversta angliškai. Mes ją čia laikėme antikomunistiniu veikalu, premijuotu beveik prieš 30 metų tada veikusio Clevelando Kultūros Fondo. Ji buvo pirmą kartą pastatyta Montrealyje ir rodyta Toronte. Pasisekimas buvo vidutinis.

Prie to prisidėjo faktas, kad išeivijai, neseniai pačiai pergyvenusiai bolševikų pragarą, nesinorėjo jo prisiminti. Ji pageidavo linksmesnių dalykų, kai kas net skundėsi, kad 'Pabudimo' negalima žiūrėti kartu su vaikais. Ne be to, kad autorius nepriklausė išeivijoje vyraujančiai ideologinei srovei, kuri buvo linkusi 'smilkinti' tik savo žmones.

A. Škėmą prisimenu iš Kauno, tačiau nei Vokietijoje, nei šiame krašte nebuvau su juo susitikęs. Bendravome toje pačioje spaudoje: mano ATSPINDŽIUOSE, MARGUTYJE – kai jį redagavo A. Mackus, VIENYBĖJE – po to kai aš iš ten pasitraukiau. Užtat labai nustebau sulaukęs Škėmos prašymą parašyti įvadą tai jo dramai, kurią brooklyniskės DEMOKRATINĖS DARBO TALKOS parama, Terra ryžosi išleisti atskira knygute – tur būt dėl savo palinkimo išsiaiškinti ir komplikuočius reiškinius. Knygutė buvo išleista 1956 metais. Kaip galima buvo tikėtis, jos išpirkta buvo visai nedaug. Šiandien ji jau yra retenybė.

Jau po Škėmos mirties auto katastrofoje 1961 m. rugšėjo 11 d., tris tomus jo raštų, įskaitant ir "PABUDIMĄ", gražiai išleido A. Mackaus knygų leidimo fondas. Trečias tomas pasirodė tik 1985 metais. Visa tai mane paskatina dar kartą pasidalinti mintimis apie tą veikalą, pradedant ne visiems žinomu turiniu.

Du mokyklos suolo draugai, PIJUS ir KAZYS, bolševikmečiui užėjus susitinka Vilniaus NKVD rūmų rūsyje. Pijus – tardytojas.

Kazys – kalinys, suimtas su sekus pogrindžio pasipriešinimo grupę. Kartu kalinamas ir PRANAS, NKVD agentas, įfiltruotas į Kazio grupę. Pranui vis dar rūpi grupės ginklų sandėlio adresas, kurį žino Kazys, bet nenori jam išduoti. Jis Pranui tačiau netyčia išduoda kitą paslaptį: Pijus nėra iš seno komunistas, bet buvęs anarchistas.

Kameroje, su "Tegul bus pagarbintas Jėzus Kristus", pasitinka juos kunigas ANTANAS, kalinamas už pamokslą. Jis daugiausiai reikalingas labai išpūdingai dramos pabaigai, tačiau praverčia ir pirmame veiksmo, aiškinantis filosofinius nusiteikimus.

Pijus sugalvoja, kaip jis galėtų iš Kazio išplėsti ginklų sandėlio paslaptį. Jis pasikviečia Kazio žmoną Elena, kurią kadaise mylėjo. Ji dabar jam turi talkininkauti paslapties išgavimui. Jei ji atsisakytų Kazį įkalbėti – jai bus grąšinama kelių NKVD išprievartavimų, Kaziui stebint. Jei tas nepadėtų – būtų pakeistos rolės. Ji turėtų žiūrėti, kaip kankinamas Kazys. Pijus, žinoma, visai nenujaučia, kad jau Pranas žino jį patį naikinančią paslaptį.

(Nukelta į 3 psl.)

Prisikėlimas.

R. Kisieliaus nuotr.

Džiugių ir viltingų šv. Velykų!

Vysk. Paulius A. Baltakis, O.F.M.

Mieli Broliai, Sesės,

Pasibaigė žiema. Praėjo gavėnia. Prasidėjo pavasaris. Švenčiame Velykas. Pavasaris ir Velykos skelbia tą pačią paslaptį – prisikėlimą naujam gyvenimui. Pavasaris su pojūčiams apčiuopiama realybe mums padeda geriau suprasti tikėjimo skelbiamą tiesą – kaip prisikėlė Kristus, taip prisikelsime ir mes.

Kristaus prisikėlimu yra pagrįsta krikščionybė ir visas mūsų tikėjimas. Šv. Paulius Apaštalas abejojančioms mirusiųjų prisikėlimu atsako: — jei nėra mirusiųjų prisikėlimo, tai ir Kristus neprisikėlė. O jei Kristus neprisikėlė, tai tuščias yra mūsų tikėjimas. (I kor. 15:12-19). Jei Kristus nebutų prisikėlęs, krikščionybė būtų užbaigus savo dienas dar prieš pirmąsias

Valykas. Tik Kristaus istorinio prisikėlimo dėka krikščionybė išsiplėtė visame pasaulyje, nežiūrint prieš pastangų ją sunaikinti. Tobulai išsipildė Rašto aiškintojo rabino Gamaliel'io pranašiški žodžiai, pasakyti aukščiausios žydų tarybos nariams, susirinkusiems svarstyti kaip sustabdyti krikščionybės plėtimąsi: "Jei šis mokslas paeina iš žmonių, jis pats savaime išnyks, bet jei jis yra iš Dievo, jūs negalėsite jo sustabdyti." (Apt. Darb. 5:38-39).

Velykos yra mums krikščionims pati reikšmingiausia ir džiaugsmingiausia šventė. Velykose mes minime mūsų atpirkimo paslaptį ir viltingai švenčiame savo gyvenimo įprasminimą ir būsimąjį prisikėlimą bei išaukštinimą. "Mes tikime ir skelbiame, kad tasai, kuris prikėlė Viešpatį Jėzų, taip pat prikels ir mus su Jėzumi". (2 Kor. 2:4).

Pavasario žiedai įrodo, kad į negyvą žemę įbertas grūdas nežūva, o perėjęs puvinimo procesą ir pakėlęs žiemos šalčius, iškyla nauja gaivalinga jėga.

Lygiai kaip tariamai tragiškas Kristaus misijinio gyvenimo galas Didįjį Penktadienį ar kaip į žemę įbertas grūdas rudenį, taip ir mūsų tariami gyvenimo ne-

(Nukelta į 3 psl.)

ALto sudaryta lietuvių delegacija, š.m. vasario 22 d. JAV Atstovų Rūmuose minint Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 71 metų sukaktį. Iš kairės: J. Laučka, G. Palubinskaitė, M. Vaivadienė, E. Pazneikienė, D. Sužiedėlis, N. Gierštikienė, dr. Kaufmanas, kongr. Frank Annunzio – pravedęs minėjimą Atstovų Rūmuose, dr. D. Krivickas, kun. A. Dranginis – Atstovų Rūmuose sukalbėjęs invokaciją, Jim Wright – Atstovų Rūmų pirmininkas, dr. J. Genys, D. Lozoraitienė, M. Samatienė, kun. dr. T. Žiūraitis, J. Čikotienė.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

'Oficialus' naujos tarybinės Lietuvos konstitucijos projektas palieka daug neaiškumų. - Spaudimas sumažinti lietuvių savarankiškumo reikalavimus didėja. - Vakaruose krinta Gorbačiovo akcijos.

Vasario 28 d. Lietuvos spaudoje buvo paskelbtas Lietuvos Aukščiausios Tarybos specialios komisijos paruoštas konstitucijos projektas liudies apsvaistymui. Kai kas joje nesiderina su dabar veikiančia visąsąjungine konstitucija, kuri turėtų būti pakeista, kam dabar jau irgi ruošiamasi.

Projektas yra labai ilgas dokumentas, užimantis beveik keturis didelio laikaščio puslapius. Viso jame 176 straipsniai, kuriems aptarti reikėtų kelis sykius daugiau vietos, kas verčia palaukti, kiek iš jo liks Maskvai tą projektą apsvaistčius. Todėl šį kartą sustokime prie svarbiausio punkto — **suvereniteto**. Jo ilgesys jau išreikštas įžangoje, kurioje konstatuojama, kad lietuvių tauta 13 a. pradžioje sukūrusi savo valstybę, šimtmečiais ryžtingai gynusi savo laisvę ir nepriklausomybę, išsaugojusi savo kalbą, raštą ir kultūrą, 1918 m. atgaivinusį savo valstybingumą, **naujame istorinės raidos etape kurianti socialistinę teisinę valstybę** — skelbia šią konstituciją.

Pagal jos pirmą straipsnį, Lietuvos Tarybinė Socialistinė Respublika yra **suvereni valstybė**, išreiškianti Lietuvos liaudies — darbininkų, valstiečių ir inteligentijos, — respublikos visų tautybių bendrą valią bei interesus.

Visa valdžia, pagal antrą straipsnį, kyla iš liaudies ir priklauso liaudžiai. Praktiškai tačiau visi žinome, kad visa valdžia kol kas priklauso ne kokiai nors liaudžiai, bet Maskvos politbiurui. Tiesa, kovo 26 d. rinkimai į naują visos Sovietijos Kongresą, kuris nustatys sekančią tvarką, duoda kiek vietos ir liaudies norams pasireikšti, tačiau ji dar negalės nieko nuimti, kas nepatiktų kompartijai. Bet, jei Sovietija norės toliau gyventi vergijoje, ar tas noras privalomas ir lietuvių tautai?

Konstitucijos projektas tuo reikalu štai ką sako:

72 straipsnis. Lietuvos TSR turi teisę laisvai išstoti iš TSRS. Šią teisę Lietuvos TSR įgyvendina remdamasi Respublikos piliečių apsisprendimu, pareikštu per referendumą.

73 straipsnis. TSRS įstatymai, kiti TSRS aukščiausių valstybinės valdžios ir valdymo organų aktai galioja Lietuvos TSR teritorijoje, jeigu jie nepažeidžia jos suvereninių teisių, įtvirtintų Lietuvos TSR Konstitucijoje.

Lietuvos TSR Ministrų Taryba sustabdo TSRS ministrų ir žinybų normatyvinių aktų veikimą Respublikos teritorijoje, jeigu jie prieštarauja Respublikos interesams ir teisėms.

Teoriškai viskas labai gražu, tačiau praktiškai, kaip kovo 3 d. pareiškė tikrasis Lietuvos 'bosas' A. Brazauskas, — *prielaida, kad Lietuva galėtų būti kada nors nepriklausoma, mums (partijai) yra nepriimtina*. Jis aiškino:

Mes kuriame socializmą Tarybų Sąjungos sudėtyje. Jokio kito varianto nėra ir negali būti. Kitas klausimas, — kokių kelių į tai eiti. Čia mes galime ginčytis, diskutuoti.

Brazauskas pasisakė už didesnę nepriklausomybę nuo Maskvos biurokratų tiksliai ūkinėje srityje, suteikiant daug teisių respublikai, atskiriems regionams ir darbo kolektyvams. Ta pačia proga jis pabrėžė, kad *Persitvarkymo sąjūdyje pastebimi reiškiniai, nepriimtini mūsų visuomenei*. Tai paraginimas buvusiems kompartijos liokajams vėl pakelti savo galvas, ką jau labai ryškiai pastebime laiškuose laikraščių redakcijoms.

Sąjūdis į tai atsakė priešrinkiminiam mitingui paskelbdamas sąjungos narių ir rėmėjų priesaiką: **MŪSŲ TIKSLAS YRA LAISVA LIETUVA**. Tas Vilniuje įvykęs mitingas yra aprašytas N.Y. TIMES korespondento Maskvoje Bill Kellerio. Sąjūdžio vadai jam paaiškino, kad tai principinis pareiškimas, o ne trumpalaikė programa. Brazauskas jam sakė: *"Mes (kompartija) Sąjūdžiui pasakėm, kad kartu mes galime eiti iki tos raudonos linijos (visiškos laisvės), bet mes, oficialūs vadai, negalime jos peržengti"*. Jis negalės įsivaizduoti to pasėkų.

Sąjūdžio pirmininkas V. Landsbergis, pagal N.Y. TIMES, noris išvengti konfrontacijos su partija. Lietuvai gal būsia leista daryti savo ūkinius eksperimentus. Tai leidus, gal per 10 metų Lietuva galėtų atsistoti ant savo kojų.

Kitas Sąjūdžio vadų, 32 m. Arvydas Juozaitis teigė, kad leidus Lietuvai Sovietijos ribose įsteigti *'laisvą ekonominę zoną'* (Kinijos pavyzdžiu), tai būtų tolimesnis žingsnis į nepriklausomybę. Pirmas jau buvo konstatavimas, kad Lietuva yra sovietų okupuota.

Korespondentas paty-

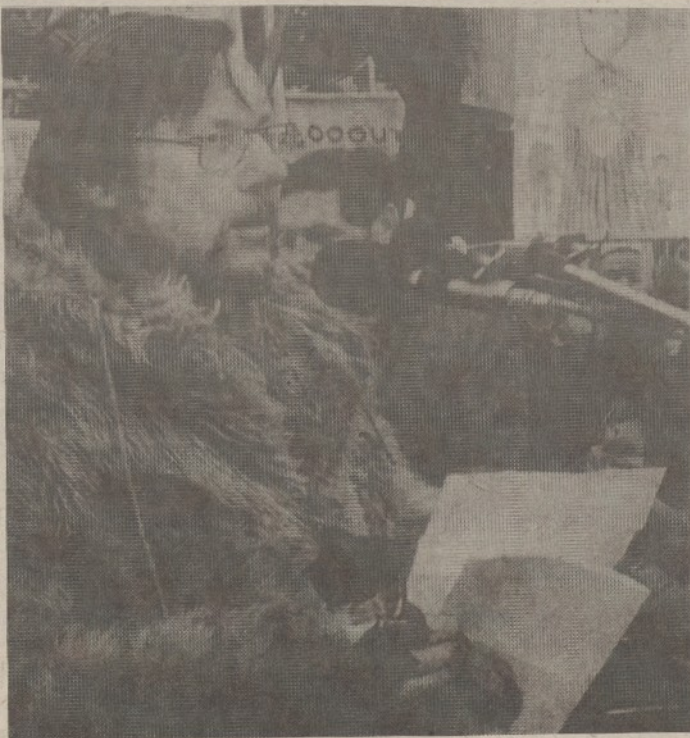
ręs, kad Brazauskas jaučia labai stiprų spaudimą iš Maskvos, kur kai kurie Kremliaus vadai išsigando greitėjančių lietuvių reikalavimų ir prisibijo, kad nacionalistinis sentimentas persimeta į kitas dvi daug didesnes respublikas: Baltarusiją ir Ukrainą.

Sąjūdžio televizijos programa buvo uždrausta po vasario 1 d., kada kompozitorius Julius Juozeliūnas šiltai atsiliepė apie partizanus, kurie miškuose priešinosi sovietams iki 1953 metų.

Brazauskas tą draudimą motyvavo tuo, kad televizija esanti valdinė, o ne privatinė. Sąjūdžio nariai turi tam tikros simpatijos Brazauskui. ATGIMIMO redaktorius R. Ozolas pareiškė, kad nenorėtų būti jo vietoje, tačiau nelaike Brazausko pakankamai ryžtingu. Lietuyiai, atrodo, didžiuojasi konkrečios laisvės reikalavimuose pralenkę latvius ir estus. Latvija ir Estija su viltimi žiūri į Lietuvą, kuriai esą lengviau dėl palyginti didelės pačių lietuvių daugumos krašte (80%), tuo tarpu jos šiauriniai kaimynai yra jau daug daugiau rusų kolonizuoti.

...

Londoniškis THE ECONOMIST susirūpinęs klausia, kas atsitiko, kad pasitikėjimas Gorbačiovo laime Vakaruose labai krito. Kai kas jau mano, kad jis neišsilaikys nė metų. Tai dėl to, kad Gorbačiovo reformos dar nieko nepasiekė. Rusai, dešimtmečius girdėję, kad valstybė juos viskuo aprūpins, nesiruošia patys griebtis iniciatyvos. Jie bijo kainų pakilimo ir nedarbo (ir nauja Lietuvos konsti-

Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirm. Vytautas Landsbergis. N.Y. Times nuotr.

■ Iš kitos pusės

Škėmos 'Pabudimo' premjeros Vilniuje proga norisi prisiminti už ką žmonės buvo kankinami. Kai kurių naujų minčių duoda PERGALĖS žurnale ką tik pasirodęs atsiminimų žiupsnis apie poetą Antaną Miškinį.

Iš Juozo Keliuočio memuaro žinome, kad jis daugiausiai kaltina už savo nelaimės literatą Aleksą Churginą ir rašytoją — saugumo generolą Guzevičių. Pirmasis — tikras kosmopolitas, apsukrus ir gabus intrigantas, visokiomis machinacijomis užėmęs vokiečių okupacijos laikais valstybinės leidyklos vyriausio redaktoriaus kėdę. Atėjus vėl bolševikams jis bandęs prie jų prisitaikyti, skųsdamas savo kolegas. Keliuotis atrodė jam buvo ypatingai pavojingas, nes Churginą gerai pažinojo iš Gestapo teroro laikų. Klausimas — kodėl niekas nesigriebė to paties ir vienintelio galimo ginklo — ir neįskundė Churgino? Vytauto Jakelaičio surinktų atsiminimų apie Antaną Miškinį tarpe yra antikinės literatūros vertėjo A. Dambrausko, kuris buvo kalinimas kartu, atpasakotas toks epizodas.

Vieną rytą Miškinio nevarė į darbą, nes jis esąs reikalingas 'kūmui'. Taip buvo vadinamas specialus įgaliotinis saugumo reikalams. Jis verbuodavo kalinius šnipinėjimui, bet galėdavo kabintis ir prie pašauktojo. Vakare grįžus pasitiko besišypsodamas Miškinis: 'Dambrava! Atsirado kurkinas'. Retkarčiais gaudami Vilniaus laikraščius, kaliniai būd pastebėję Churgino klasikinių eilėraščių vertimų ir jo paties poezijos, ir praminė kurkinu:

"Statyk mane kur nori, stepėje ar tyruos — giedojo Churginas — kur vėjai smėlį tepusto, bet jei galėsiu kartoti tavo vardą, būsiu laimingas. Tavo — Stalino". Ir po šios giesmės ilgai buvo nutilęs...

Kūmas buvęs ne vietinis, bet iš srities vadovybės. Iš Kemerovo. Jis pokalbį pradėjęs paklausdamas ar Miškinis mokas rusiškai:

"Jei verčiu ir suprantu Puškiną — atkirto Miškinis — tikiuos suprasiu ir Tamstą. — Ar žinai takovo Brazdžionisą? — žinau, poetas. — Gerai. žinai jo knygą 'Po miru idiot čeloviek'. — Ne 'idiot', bet 'putešestvujet čeloviek' — Ladno, pust putešestvujet. Ar vokiečių laikais vyriausias Valskybinės leidyklos Kaune Churginas buvo vyriausias redaktorius ar eilinis? žinai Churginą?"

Miškinis aiškino, kad Churginą žino, bet ar jis buvo vyriausias redaktorius nežinaš. Paaiškėjo, kad prieš Churginą regzta byla. Reikėjo liudininkų, kad jis buvo vyriausias redaktorius, atsakingas už visas knygas, įskaitant ir Brazdžionio. Matyt kibta rimtai, kad liudininko ieškojo net tolimame Kemerovo krašto lageryje. Nieko nepešęs 'kūmas' tiesiog pasiteiravo ar Churginas buvęs Gestapo agentu. Miškinis atsikirtęs, kad tardytojas turi tai žinoti geriau už jį. Jis pats nežinaš. Jei būtų patvirtinęs, 'da', kurkinas su maišiuku būtų atėjęs į mūsų lagerį — sakė Miškinis. Niekados negali žinoti nuo ko priklauso tavo likimas. (vm)

tucija laiko valstybės pareiga visus gyventojus aprūpinti darbu). Net galimybė išnuomoti sau žemės Sovietijos žemdirbių jau nebevilioja.

Bet kokia ūkinė refor-

ma pirmiausia reikalauja atpalaiduoti kainas. Tuo tarpu Sovietijoje duonos kaina nėra pasikeitusi jau 30 metų. Šiuo metu Sovietija 15-20% savo biudžeto skiria primokėjimams, nes dabartinės kainos savęs nepateisina. Tačiau jas atpalaidavus, palikus jas tvarkyti pareikalavimo ir pasiūlų dėsnium, visų pirma kiltų nemaži sunkumai ir chaosas, ko Gorbačiovas nori išvengti. **Patyrimas Pabaltyje baido visus reformų siūlytojus!**

Sovietijos ekonominė būklė tokia bloga, kad lengvomis reformomis jos jau negalima pataisyti, o radikalesnių politbiuro dauguma bijo. Vakarai negali daug padėti, jei ir norėtų, bet jei Gorbačiovas būtų nuverstas ar turėtų valdyti supančiomas, gas gi bus toliau? Mažai kas norėtų grįžti į seną tvarką. Būsiami vadai greičiausiai supras, kad Sovietija yra 'super-valstybė' ne dėl savo ekonominio pa-

(Nukelta į 4 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-63446116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPEREDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by
American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription
per year \$25.00 • Single copy 60 cents.Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiuro numerio
kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąži-
nami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Mūsų tautai prisikeliant

Dr. Tomas Žiūraitis, O.P.

*Kiekviena tauta nemari,
nors ir išplėsta širdimi ...*

Kiekvienas žmogus (kaip asmuo) yra Dievo įsamenintas kūrinys tiek savo individualumu – fiziniu konkretumu, tiek savo individualybe – dvasiniu unikumu. Žmogus – psichofizinės – protingos prigimties unikalus gyvūnas, panašus į Kristaus – Dievažmogio paveikslą.

Tam tikrų žmonių etninė (tautinė) ir etiškai visuomeninė bei bendruomeninė santalka yra tauta, kalbanti savo specifine kalba, o ne įsisavinta kitos tautos kalba (pvz. JAV-bės, dar tampanti tauta), formuojama tam tikro istorinio 'likimo', išsiskynusi tam tikroje istorinėje teritorijoje ir t.t. Tai etninė tauta, skirtinga nuo valstybinės tautos, kilusios valstybinės organizacijos būdu, sudarančių įvairių tautinių grupių, grupelių santalką, esmingą ne tautos bendruomeniškumui, bet jos tam tikrai bendriai, daugiau ar mažiau išugdžiusiai tautiškumą, iš dalies būdingą visoms toms grupėms ir grupelėms, toliau čia nesileidžiant.

Įvairios kilmės tautos, kaip ir kiekvienas žmogus, savo ruožtu pasižymi panašumu į Dievažmogį. Šis panašumas yra viena iš priežasčių, kodėl Išganytojas (dar prieš savo kančią ir prisikėlimą) užtikrino, kad visi mes kaip žmonės ir tautos prisikelsime "paskutinę dieną, mirusiems ke liantis" (Jon. 11,25). Palaidoto Lozorius prikėlimo proga Išganytojas pabrėžė: "Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Kas tiki mane, – nors ir numirtų, bus gyvas. Ir kiekvienas, kuris tiki mane, nemirs per amžius" (Jon. 11,25-26).

Mūsų tauta – kryžių kraštas, Marijos žemė ("Terra mariana"), tiki Prisikėlusį. Ji tiki Jį ne dėl savo senos (nors ir garbingos) tradicijos, ne dėl mirties baimės ir ne tik dėl savo bei artimo sielos, t.y. asmens išganymo, bet Lietuva tiki nes yra krikš-

čioniška didvyrių žemė. Ji pagaliau tiki Prisikėlusį, nes Jis yra. Kūnu ir siela Jis yra ne tik amžinoje Garbėje, bet ir "ašarų pakalnėje" – šiame pasaulyje, sutapatinę save su kiekvienu žmogumi (nebūtinai su visais jo darbais!).

Mūsų tauta – pats ryškiausias prisikėlimo tautos pavyzdys, rodąs Prisikėlusiojo ir prisikėlimųjų savybių. Lietuva buvo, tebėra ir bus gyva, nes ypač etninės tautos individualybė yra tautos SIELA – pačios gyvybės dvasinis ir tuo pačiu nemarus principas ir veikiantioji priežastis. Tautos ŠIRDIS – tai valstybinė laisvė ir nepriklausomybė, kurią su jos valdžia priešas gali paraližuoti, sužaloti ir net visiškai panaikinti. Tačiau ir tautos širdį sunaikinus ar ją iš tautos išplėšus, tauta lieka tauta – gyva... jos sielos joks priešas negali nei paliesti, nei sunaikinti, kaip ir pačios dvasios. Tokia iš esmės yra tautos, ypač etninės, širdis ir siela bei jų santykiai.

Kalbant *biologiškai*, širdis yra centrinis ir svarbiausias kraujo varomasis organas. To organo varomoji jėga ir gyvybės principas yra žmogiškoji siela. O galva? Be jos, suprantama, irgi negyvensi ... Kuri iš jų yra svarbiausia? Nei viena, nei kita. Kiekviena yra svarbi savo vietoje: širdis krūtinėje, o galva ant pečių ... Kitas konkretus pavyzdys: staiga mirusio žmogaus širdis (biologiniu požiūriu) yra ta pati, kaip ir prieš jo staigią mirtį. Mirusiojo širdies tik atomų tvarka yra pasikeitusi. Kodėl tie atomai pasikeitė, ir kodėl širdis nerodo nė mažiausio gyvybės ženklo? Todėl, kaip žinome, kad gyvybės principas, – pagrindas ir gyvybės veikiantioji priežastis – žmogiškoji, nemari siela atsiskyrė nuo (jai priklausančio) kūno.

Baigdami esmines pastabas Prisikėlusiojo ir mūsų prisikėlimo tautos klausimai,

Pabudimas Vilniuje...

(Atkelta iš 1 psl.)

Toks veikalo turinio išdavimas gali būti laikomas barbarišku. Ypač, kad PABUDIMAS yra parašytas po karo labai populiarioje 'analinės' dramos formoje. Rašiau savo įvade:

"Tokia drama rašoma kaip polifoninė muzika. Personazai įgauna prasmės, kaip temos fuga. Iš atskirų idėjų, pastabų, pastebėjimų susidaro turinys, kurį kaip muzika vienas gali suprasti vienaip, kitas kitaip."

Tikrai, PABUDIMĄ galima suprasti vienaip šioje Atlanto pusėje, kitaip anoje. Mums čia didžiausi herojai yra Kazys su Elena – nepaisant visų kankinimų, neišdavę paslapties jie miršta kaip nugalėtojai. Tuo tarpu LITERATūra IR MENAS savo recenziją apie Škėmos dramą pavadino "Laikai, pilni enkavedizmo". Vilniuje buvo pavaižduota, kad spektaklio pagrindiniai antagonistai yra Kazys ir NKVD, o du enkavedistai savo tarpe.

Priešingai išsivijai, Vilniuje "Pabudimo" buvo laukiama su tokiu susidomėjimu, kad ne tik visi bilietai buvo išgraižyti, bet jų negavo dar minios žmonių, nepaisant tą dieną įvykusios Monte Carlo baleto gastrolių pradžios. Anot "Lir M" tai paskatino pasklidę gandai, kad "Pabudimas" bus 'nuimtas' ar uždraustas. Iki šiol ten niekas dar viešai nedrįso analizuoti NKVD pareigūnų, nors iš tikro dabar jau paaiškėjo, ir net yra paskelbta, daug baisesnių atsitikimų už Škėmos sugalvotą.

Pats Škėma, kuris karui prasidėjus prisidėjo prie partizanų – "Apie savaitę šaudžiau į besivalkiojančius bolševikus. Šaudžiau nevikriai, bet su pakankamu civiliokui entuziazmu." – sakosi neįsigijęs griežtos pasaulėžiūros. Sugriežtinimas, anot jo, pagimdo tikslią sistemą; tiksli sistema – teisinguosius ir klaidotikius. Net jo kunigas Antanas turi neramią sąžinę. Jis taip išbaręs savo seserį vienuolę, kai toji norėjo išeiti iš vienuolyno, kad ji nusiškindinusi. "Ar aš turėjau teisę ją išvaryti į tvenkinį?" – klausia savęs kunigas Antanas.

Suprastintai – Škėma kovoja su bet koku totalizmu. Bolševikmetis tam puikiausias ir pažįstamas pavyzdys. Jis juo ir pasinaudojo.

Norint, galima autoriuje išžiūrėti ir pranašo kibirkš-

mais, pagrįstai teigiame ne biologiškai, bet filosofinės etnologijos ir filosofinės antropologijos požiūriais: KIEKVIENTA TAUTA NEMARI, NORS IR IŠPLĖSTA ŠIRDIMI!

tį. "Pabudimo" Vilniuje režisierius Jonas Vaitkus "Lir M" pareiškė, kad jis tą spektaklį skiria Vasario 16 d., nes ji reikšminga *apsisprendimo* prasme. Iš tikro, Škėmos Pijus, po tiek niekšiško darbo, pagaliau *atbunda*. Jau mirdamas nuo nuodų tabletės jis kartoja su kunigu Antanu

Džiugių ir viltingų šv. Velykų!

(Atkelta iš 1 psl.)

pasisekimai, kančios ir mirtis tėra tik skaudus, bet būtinas persikeitimo procesas naujam garbingam ir amžinam gyvenimui. "Mes nuleidžiame rankų. Priešingai, jei mūsų išorinis žmogus vis nyksta, tai vidinis diena iš dienos atsinaujina. O lengvas dabartinis vargas ruošia mums neapsakomą visą pranokstančią garbę." (2 Kor. 4:4, 16).

Šįmet, švęsdami Velykas, mes džiaugiamės ne vien istoriniu Kristaus ir būsimuoju mūsų prisikėlimu, bet ir viltingais tautos atbudimo ženklais. Dar tik prieš metus, per praėjusias Velykas, mūsų viltys dėl tautos prisikėlimo buvo paremtos vien tikėjimu ir gamtos dėsniais, liudijančiais, kad tikinti tauta yra nenugalima, kad po kiekvienos žiemos, nesvarbu kaip giliai yra įšalus žemė, visuomet ateina pavasaris. Šiandien gi mes ne tik tikime, bet ir savo akimis matome, kaip iš po okupacinės žiemos šalčių sukaustytos tautos, padvel-

"Tėve mūsų" žodžius.

Tos pačios KOMJAUNIMO TIESOS pirmame puslapyje neįtikėtina fotografijų kombinacija. Viršuje kompartijos bosas A. Brazauskas, apačioje kardinolas Sladkevičius, po bendra antrašte – LIETUVA: VILČIŲ IR NERIMO MĖNESIAI.

Ar tai ne tikras, neišgalvotas ATBUDIMAS?

kus atolydžio vėjui su pavasarišku gyvastingumu veržiasi į paviršių prisikėlimą skelbią daigai. Dar nėra pilnas tautinis pavasaris, o tik atolydis, ir šie jauni daigai yra reikalingi ypatingos Dievo malonės ir mūsų visų rūpestingos globos. Todėl prie džiugaus aleliuja turime jungti ir nuoširdžią maldą, kad tie trapūs daigai nebūtų naujų siaurės vėjų pakasti, o galėtų giliai suleisti šaknis, pilnai išsiskleisti gyvu tikėjimu, krikščioniška dora, tautiniu sąmoningumu. Prašykime taip pat, kad šį religinį, dorinį ir tautinį atgimimą, kuris su tokia gaivalinga jėga reiškiasi tėvynėje, išgyventume ir mes čia išsivijoje.

Džiugių ir viltingų šv. Velykų.

Vysk. Paulius A.
Baltakis, O. F. M.

1989 m. Velykos

Skaitykit ir platinkit
Dirvą

Dvidešimt septintasis Dirvos novelės konkursas

PREMIJA 700 DOLERIŲ skiriama iš a. a. SIMO KAŠELIONIO palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis. Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas. Paskutinė rankraščiu įteikti data 1989 m. birželio 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiam siųsti. Dirva, Novelės konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland Ohio 44103.

Paruošimas. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelaimėjus.

Nepremijuoti rankraščiai. Grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

■ laiškai Dirvai

Gerbiamas Redaktorau,

Paskaičius "Naujoje Viltyje" "A. Greimo straipsnį apie A. Smetoną, neatkreipiau dėmesio į jo tikrai blogo skonio teigimą būk tai Smetona, norėdamas vesti bajoraitę, "įtaisė vaiką".

Maniau, kad toks absurdiškas įtarimas niekam nepadarys įspūdžio. Bet kur tau! Štai mielas Paryžiaus studijų laikų kolega Bronys Raila, nors pripažįsta, kad Greimo tvirtinimas yra blogo skonio, bandydamas teisinginti Greimą, laiko jo "atradimą" atitinkantį tikrovei ir jo nuomone parodantį jaunąjį Smetoną iš geros pusės.

Laikai keičiasi, atsiminkime, kad Smetonos vedybos įvyko prieš 85 metus

ir tais laikais, kas dabar visai paprastas reiškinys, anais laikais buvo visiškai nepriimtinas elgesys. Smetona buvo toks tvirtos valios asketiškas jaunuolis, kad ir pati Atlantidos karalaitė nebūtų jo "išvedusi iš kelio". Jis nusižiūrėjo į jaunąją Sofiją kaip į savo būsimą žmoną ir laukė jos užaugant. Tada pagal to laiko papročius oficialiai pasipiršo prašydamas tėvo Sofijos rankos. Tėvas mielai pritarė toms vedyboms.

Štai turiu rankoj a. a. Prezidento vedybinį žiedą, kurio inkrustuota data 14-VIII-1904. Pirmasis Smetonų kūdikis gimė spalio 7, 1905.

Tiek tiems, kurie, mano dideliame nustebimui, patikėjo tiems nepagrįstiems gandams.

Jei toks tvirtinimas būtų pasirodęs nepriklausomybės laikais, vargu ar būtų atsiradęs bent vienas žmogus patikėjęs tokiems gandams.

Toks tvirtinimas pažeidžia šviesų Prezidento Smetonos atminimą ir jo tikrai neprikištiną charakterį.

Birutė Smetonienė

SKAITYKIME TIK TAIP, KAIP PARAŠYTA

Kai kurie žurnalo "Naujoji viltis", 1988 metų Nr. 21 skaitytojai Algirdo J. Greimo straipsnį "Antanas Smetona ir kas toliau" interpretuoja, vadovaudamiesi ne tuo kas jame parašyta, o tuo ką jie bando įskaityti tarp eilučių. Jų tarpe ir p. Birutė Smetonienė-Nasytytė, našlė Antano ir Sofijos Smetonų sūnaus a. a. Juliaus Smetonos. Ji puikiai dokumentaliai įrodo, kad a. a. Antano ir Sofijos pirmasis santuokos naujagimis gimė tik po 14 mėnesių po jų vedybų. Dėl to nėra ir negali būti jokių ginčų.

Aiškumo sumetimais pacituosiu ištisai straipsnio pastraipą, kur Algirdas J. Greimas rašo apie Antaną Smetoną kaip žmogų. Jis rašo:

"Apie Antaną Smetoną kaip žmogų sunku ką nors aiškaus pasakyti: net ir salioninių gaudų pasaulyje — neminint ponios Sofijos keleto nukrypimų nuo tradicinės ano meto moralės — apie jį nieko blogo negirdėjo, niekas jam nei finansinių skandalų, nei "lašinių skutimų", nei sąskaitė šveicarijos bankuose, nei paleistuvysčių neprikišinėjo. Gal tik šaunumo jam šiek tiek trūko: jo oficialus biografas, Kazys Binkis, mėgdavo pasakoti, kad jis bandė pagražinti savo herojaus jaunystę, įterpdamas,

kad, jis, norėdamas vesti bajoraitę jai visu pirma "vaiką įtaisė", tačiau cenzūra net ir to nepraleidusi. Visa tai reiškia, kad žmogus jis buvo, jei ne iškilus, tai bent padorus." (visi paBRAUKIMAI mano, V. A.).

Gerbiamą poną Birutę Smetonienę bando paneigti "salioninius gaudus" apie a. a. Sofijos Smetonienės "nukrypimus nuo tradicinės ano meto moralės" ir apie K. Binkio "bandymą pagražinti savo herojaus jaunystę". Įrodinėdama, kad a. a. Julius Smetona buvo legaliai gimęs. Deja, toks įrodinėjimas, nežiūrint, kad teisingas, yra visiškai nereikalingas, nes tokių teiginių, kuriuos įrodinėja p. B. Smetonienė, tame straipsnyje nėra.

Kad straipsnyje išvardinti salioniniai gaudai apie a. a. Smetonų šeimą Kaune buvo kartojami gali paliūdyti ne vien B. Raila. Jų būta ir žymiai biauresnių. Bet gaudai lieka gaudais ir jiems priteikti tikimumą arba bandyti juos paneigti yra beprasmiška.

Tarpe skaitytojų, kurie mėgsta skaityti tarp eilučių, yra tokių, kurie tvirtina, kad aš kaip žurnalo redaktorius turėjau cenzuruoti tą straipsnio dalį kaip, kad buvo cenzuruota Kazimiero Binkio bandyta įtarpa "pagražinti savo herojaus jaunystę". Žurnalo redaktoriaus A. J. Greimo straipsnio cenzūra, kaip ir ano meto K. Binkio cenzūra, galėjo tik sudaryti įspūdį ne vienam, kad iš tiesų kažkas slepiama.

Su didele pagarba p. Birutei Smetonienėi ir visai pp. Smetonų šeimai bei Jums p. Redaktoriau.

Vytautas Abraitis,
"Naujoji viltis"
redaktorius

Apžvalga...

(Atkelta iš 2 psl.)

jėgumo, kuris yra labai menkas, ne dėl savo ideologijos, kurios jau niekas nenori pamėgdžioti, bet tik dėl savo didumo ir karinio pajėgumo. Iš to išplaukia ir jų politika.

...

Sovietijos sunkumus ryškiai parodo jos žemės ūkio stovis. Jame dirba 14 milijonų žmonių, bet 4 milijonai yra visokios rūšies raštininkai. Trys milijonai amerikiečių fermerių pagamina tiek daug maisto, kad jį sunku parduoti. 14 milijonų sovietinių kolegų negali išmaitinti savo pačių valstybės.

Nieko nepadėjo ir 6 žemės ūkio ministerijų sujungimas į vieną Gosagroprom'ą. Jo vadų nutarimai turi pereiti 32 valdininkų sluoksnius iki pradedant vykdyti. Tai pripažino pati PRAVDA. Baltijoje yra šioks toks susidomėjimas

žemės išnuomavimo programa, pačioje Rusijoje jis visai nepastebimas. Savaime aišku, kad tie 4 milijonai biurokratų, užsodinti ant žemdirbių pečių, tam priešinasi.

Gal tai padės duoti Pabaltei didesnę ūkinę autonomiją?

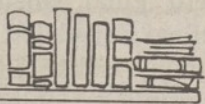
...

ECONOMIST atsiklausė 10 komunizmo žinovų Vaikarose, kaip ilgai Gorbačiovas dar gali išsilaikyti. 90% jų mano, kad Gorbačiovas kaip bosas dar išsilaikys metus, 75% - kad jis dar išsilaikys tris metus, 66% samprotauja, kad jis gali išsilaikyti penkis metus. Mažiausiai Gorbačiovo laime pasitiki amerikietis Brzezinskis (jo nuomonę perdavėm pereinam Nr.) ir prancūzų LE MONDE kremlinlogistas Michel Tatu. Paskutinis laiko, kad ateinan-

tieji 18 mėnesių bus Gorbačioviui kritiški. Jei jis juos pergyvens, galės dar laukti 5 metus. Brzezinskis prileidžia, kad ir Gorbačiovo politikai nepasisekus, jis dar gali išsilaikyti savo vietoje. Tai pažiūrai jis turi paramos iš kitų kremlinlogistų. Girdi, Gorbačiovas gali likti, bet jis bus 'degarbačiovuotas'.

...

Atrodo, kad su Sovietijos žinia, bet apie tai paskelbė tik Lietuvos atstovas Vatikaniui St. Lozoraitis, popiežius oficialiai paskyrė Vilniaus arkivyskupu J. Steponavičių, Kauno arkivyskupu — kardinolą Sladkevičių, o Telšių vyskupu Vaičių. Įdomu, kodėl kardinolas paskirtas Kauno, o ne Vilniaus arkivyskupu, kaip pagal titulą derėtų?

NAUJOS KNYGOS

• **LIETUVOS MADONŲ ŠVENTOVĖS.** Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovės albumas, 112 psl. kietais viršeliais. Aplankas dail. seselės Mercedes. Tekstas apie šiluvą, Aušros Vartus, Žemaičių Kalvariją ir Pažaislį, o taip pat tas šventoves liečiančius eilėraščius: rašė Balys Gaidžiūnas. Knygos įžangą rašė, Madonų šventovėje sukurtas skulptūras fotografavo ir kita iliustracine medžiaga rūpinosi kun. Gediminas Kijauskas, S. J.

Dievo Motinos šventovės atnaujinimo projektas arch. inž. Eduardo Kersnausko.

Šiluvos, Aušros Vartų, žemaičių Kalvarijos ir Pažaislio Madonų, šv. Kazimiero, šv. Juozapo, šv. Pranciškaus ir Rūpintojėlio skulptūros, Kryžių kalno ir Trijų Kryžių bareljefinės skulptūros, kryžiaus kelio stacijos ir bareljefiniai altorių ornamentai skulptoriaus Ramojaus Mozoliausko. Knygos mecenatas Algirdas Henrikas Čėsna.

Išleido Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija, 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119.

MAINTENANCE SUPERVISOR

Challenging opportunity available as a Maintenance Supervisor with a growth-oriented manufacturer of telephone cable. Position responsible for all maintenance activities including preventative maintenance, emergency breakdowns and scheduling of trades. Candidate must be able to interact well with manufacturing and engineering and have ability to supervise trades personnel in a union environment. Must be knowledgeable of machine shop equipment and heavy industrial machinery. Previous wire and cable maintenance experience a plus. Send resume and salary history to:

ALCATEL

Cable Systems Group
1300 West Park Road
Elizabethtown, Kentucky 42701
Attention: Human Resources Department
Equal Opportunity Employer-M/F/H/V

MACHINE SHOP OPPORTUNITIES

We are a rapidly growing division of an international Fortune 500 company. We are looking for qualified individuals for our second shift who have at least 2 years experience in the setup and operation of engine lathes and milling machines and the ability to read prints and utilize various measuring instruments. CNC experience is helpful but not necessary.

We offer advancement opportunities, an excellent starting salary and a comprehensive benefits package. Qualified applicants should send resume or complete applications at:

PARKER HANNIFIN CORPORATION
ROTARY ACTUATOR DIVISION
9948 Rittman Road
Wadsworth, Ohio 44281
Equal Opportunity Employer

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

KŪRYBA IR MOKSLAS

Neigiami reiškiniai vyruose, augintuose pagal tradicines vyriškumo roles

Aldona Malcanaitė-Grina, Ph.D.

Žmogaus lytis turi didelės įtakos jo auklėjimą ir formavimą į tinkamą visuomeninei asmeni. Berniukas yra auginamas labai skirtingai nuo mergaitės tam, kad jis atitiktų vaidmenį, kuris yra reikalaujamas iš vyro. Tas vaidmuo rišasi su jo užduotimis, kurių iš jo reikalauja tų laikų civilizacija. Norint surasti šių rolių vystymosi pradžią, turime grįžti į gilią senovę, į laikotarpį, kuomet žmogus atsirado šioje žemėje.

Urvo žmonės buvo pirmieji lyties - vaidmens skirtųjų kūrėjai. Vyrai ėjo vienos kias pareigas šeimoj bei gentyje, moterys kitokias. Tos pareigos rišosi su biologiniais skirtumais: moterys gimdė ir prižiūrėjo vaikus, vyrai negalėjo to atlikti, jie ėjo kitokias pareigas – būtent maisto parūpinimo ir namų apsaugos nuo žvėrių ir įvairių gamtos reiškinių. Su laiku, evoliucijos procesu, nuo šių skirtingų pareigų išryškėjo fizionomijos skirtumai. Tie bruožai dar ir dabar pasireiškia, būtent ūgio aukštumas ir rankų raumenų didumas. Tad čia ir randame vyrų rolės pradžią. Berniukai nuo kūdikystės buvo auklėjami tam, kad tikėtų maisto parūpinimo ir apsaugos darbams. Jie buvo smarkiai spaudžiami išvystyti savyje drąsą, būti veržlūs, kovingi ir nesibauginti skausmo, pavojaus ir net mirties. Šitokie bruožai buvo reikalingi, nes vyrai turėjo kovoti prieš žvėris medžioklėje, turėjo išplaukti į pavojus jūrose ir apvaldyti gamtos reiškinius.

Drąsa ir veržlumas buvo labai vertinama tose civilizacijose. Su laiku buvo išrasti visokie būdai įrodyti šitokią drąsą kitiems. Reikėjo pereiti egzamininius ritualus, kad būtų priimtas į vyrus. Tie ritualai pagaliau išsivystė į rungtynes, kovą prieš kitus. Neužteko, kad rungtynės individualios prieš individą, prireikė visai grupei parodyti savo vyriškumą. Tokiu būdu atsirado reikalas skelbti kovą ir karą prieš kitas gentis ir, su laiku, net kraštus. Tad 'vyriškumo' vaidmuo, kuris prasidėjo kaip priemonė pasiekti tikslą, tapo pačiu tikslu.

Visose civilizacijose nusizengimas prieš nustatytą vyriškumo elgesį buvo smarkiai

baudžiamas. Ta bausmė pasireikšdavo įvairiais būdais, pradedant pašaipa ir baigiant mirtimi. Skaudžiausia pašaipai berniukui buvo, ir yra, jo palyginimas su mergaite – *nebliauk, kaip boba, bailys kaip mergaitė, eik po mamos sijonu* ir t.t. Skirtingos kultūros turėjo ir turi savus būdus berniukams nubausti, jei jie neatitinka 'vyriškumo' nuostatų. Tad berniukai, nenorėdami būti vienaip ar kitaip baudžiami, nuosekliai išmoksta ir laikosi tų nuostatų.

Dabartiniais laikais sūnų įstatymas į vėžes yra atidžiai vykdomas abiejų tėvų. Jiems svarbu paruošti savo vaiką taip, kad jis gyvenime galėtų savarankiškai tvarkytis ir kad jam negręstų joks pavojus. Jie supranta, kad civilizacija netoleruoja tų, kurie išeina iš nustatytų vėžių. Jie taip pat buvo savo tėvų bei visuomenės įstatyti į 'tikamas vėžes' ir yra didelis klausimas, ar jie kada persvarstė, kiek jos yra teisingos.

Yra daryta įvairių tyrinėjimų sekti tą auklėjimo procesą, ruošiant berniukus būti vyrais. Rezultatai rodo, kad nuo pat kūdikystės berniukai traktuojami kitaip negu mergaitės. Juose puoselėjama drąsa ir veržlumas, bet netoleruojama nei baimė, nei jautrumas. Rasta, kad berniukai nešiojami ir kilnojami grubiau. Jei jie verkia, jiems leidžiama tai daryti ilgiau tam, kad nebūtų 'lepūnėliais'. Motina juos anksčiau atsuka nuo savęs į aplinką negu mergaites. Viena eksperimente psichologai paėmė kūdikius ir vieniems žmonėms pristatė juos kaip berniukus, o kitiems kaip mergaites. Rezultatai buvo atspėtini. Tas pats kūdikis buvo traktuojamas visai skirtingai, kai suaugę manė, kad yra berniukas ('koks tu didelis, stiprus, būsi sportininkas ir t.t.), negu tada, kai manė kad mergaitė ('kokia tu mažytė, gražutė, švelnutė!'). Televizijos programoje reklamuojant vystyklus, kai kalbama su berniuku, į jį kreipiasi lyg į biznierių; kai su mergaite – lyg į kino gražuolę. Kuomet berniukai pradeda vaikščioti, jiems daugiau leidžiama susipažinti su savo pasauliu negu mergaitėms. Berniukuose agresyvumas ir narsumas yra puoselėjamas. Už

jų išreiškimą jie yra pagirti ir skatinami toliau taip elgtis. Mergaitėse agresyvumas yra paprastai neskatinamas, jos yra auginamos būti nenarsios, taikingos ir bailiomis.

Žaislai, kurie yra perkami sūnams, tap pat atitinka jų 'vyriškumą'. Jiems duodami kieti, kampuoti, judantys ir abstraktumo polinkius vystantys daiktai. Vaikai per žaidimą išmoksta gyventi ir užtat berniukai bežaidžiami grubiais, mechaniniais objektais išmoksta atsinešti į pasaulį panašiais būdais. Mergaitėms paliekami išvystyti jautrumo bei švelnumo bruožus. Net ir per ankstyviausius žaislus berniukuose yra puoselėjama agresyvumas, jausmų ignoravimas ir ieškojimas malonumo daiktuose, o ne žmonių taikiuose santykiuose. Jų santykiai su žmonėmis yra sautarnaujantys.

Mokyklinio amžiaus vaikui tęsiamas tas 'vyriškinimo' procesas. Jam pradedant darželį ar pirmą skyrį yra neleidžiama bijoti, ar tą baimę rodyti. Jis yra gėdijamas už ašaras. Jam einant į mokyklą grėsia kasdieninis pavojus būti iššauktam į 'dvikovą' su kitu berniuku, įrodyti savo drąsą ir, vardan to 'vyriškumo', jaunuoliai yra iškentę daug skausmo ir pajuokos. Mes visi galim prisiminti asmeniškai matytus pavyzdžius berniukų, kurie mūsų augimo metais neatitiko 'vyrų' standartui. Dažnai ir mes patys iš jo juokėmės, kratėmės draugystės, o gal net aršiau su juo elgėmės.

Ne retai pasirinktoji mokslo šaka yra išplaukusi iš šio 'vyriškumo'. Berniukams yra daugiau priimtini griežtieji mokslai mūsų visuomenėje. Menas, grožis, žmonių problemos yra 'bobų' reikalas. Ir gink Dieve, jei sūnus pasirinktų baletą, ar ir net muziką. Tėvai labai pergyvena dėl to: viena, kaip jis išgyvens, nes vedęs turės gi šeimą išlaikyti, o antra – čia labai nevyriška prieš kitus. Reiškia, berniukams atimama daug galimybių išvystyti savo talentus, be ruošiant jį šeimos pareigoms. Tas gerokai primena urvo laikų berniuko ruošimą panašioms pareigoms, būtent šeimos išlaikymui. Ilgainiui toks berniukas išauga gerokai sužalotas. Jis veikia daugiausia protu, jausmus yra už

Dail. A. Makūnaitė

slėpęs ir santykiauja su kitais gan paviršutiniškai. Jis tvarko savo gyvenimą taip, kad neprasižengtų vyriškumo dėsniams ir nesupranta, kad jo žmogiškumui nebuvo leista pilnai išsivystyti.

Mokslininkų yra rasta, kad viena tradicinio auklėjimo pasekmė yra vyrų nesugebėjimas sukurti artimas draugystes su kitais vyrais. Jei paklausi bet kurio praeinančio vyriškio, ar jis turi draugų, tikriausia, kad atsakys teigiamai. Bet jei paklausi, kuo rišasi ta jų draugystė, daugumas pasakys, kad kokiu nors užsiėmimu. Atrodo, kad jie nežino ką reiškia turėti draugą tik dėl artimumo, idėjų ar savo vidaus pasidalinimo.

Vyruis sunkoka atvirai save atskleisti kitam vyrui. Jausmų išreiškimas jiems yra svetima. Vienintelė vieta, kur pamatysi vykstant gan atvirą pasikalbėjimą, bus smuklė. Įdomu paklausti, kodėl vyrai taip mielai linksta prie gėrimo. Viena, aišku tai, kad gėrimas visuomet buvo laikoma vyrišku užsiėmimu. Dažnai jaunuoliai įgyja tą įprotį sekdami tėvo ar kokio kito vyro pavyzdžiu. Bet šalia to atsiranda dar ir kitas paaiškinimas, būtent, kad smuklėje vyrai randa draugiškumą, broliškumą ir kad ten jiems yra leistina išsipasakoti, viens kitą išklausyti ir aplamai savo jausmus kitiems atverti.

Paprastai gyvenime vyrams yra iškiepyta didelė baimė pajusti kokius švelnesnius, draugiškus jausmus kitiems vyrams. Paliesti kitą artimiau juos baimina. Ypač Amerikoje yra išsivysčiusi homofobija. Kitose kultūrose draugavimas tarp vyrų yra skatinamas ir gerbiamas. Jis atneša daug džiaugsmo ir išbalansuoja vyro 'daiktinį' pasaulį. Lietuviai vyrai parodo savyje abu polinkius. Kai kurie atsiriboja nuo šio krašto pažiūros ir leidžia sau išvystyti artimas draugystes. Bet yra ir daug tokių, kurie neatsi laiko prieš šių laikų auklėjimą ir labai baidosi sudaryti bet kokias artimas bičiulystes su kitais.

Negalėdami savęs atskleisti, užsidarydami vis daugiau ir daugiau savyje, jie metasi smarkiau ir smarkiau į savo darbą. Jie santykiauja su kitais tik pagal fragmentuotas funkcijas, kurias tie žmonės jiems atlieka. Pagal psichologą Goldber, jie yra kaip mašinos riedančios be stabdžių ir sustojančios tik tada, kai atsimuša ir sudūžta fiziškai ar dvasiniai. Pagal jį, mūsų visuomenė yra pilna vyrų, kurie gyvena kaip vienišos salos, pasiekę karjeros aukštumas, nerasdami žmonių kurie dalintųsi su jais tais atsiekimais, bijodami pasitikėti kitais, nežinantys ko no-

(Nukelta į 6 psl.)

Mirė Sofija Kudokienė

St. Santvaras

Gyvenimo upė teka, niekad nesustoja. Vieni žmonės atplaukia, o kiti išplaukia. Išplaukė ir dr. architektas Stasio Kudoko šeima. Prieš keliolika metų pirmas tragiškai žuvo vienturtis Kudokų sūnus Jurgis. Tėvai praradimo sielvartą nešėsi iki savo kapo duobės. Pernai mirė dr. arch. St. Kudokas, o šių metų kovo 5 d. Santa Monikoje, savo namuose, užgeso ir Sofija Veselauskaitė-Kudokienė. Velionė, įveikusi tris nugaraulio operacijas, gal dešimt metų gyveno kančioj, nuolat kartojo, kad norinti eit pas mylimą sūnų Jurgelį. Taip ir atsitiko — ir ji jau atgulė į kapą greta savo sūnaus ir vyro.

Sofija Veselauskaitė-Kudokienė gimė 1915 m. liepos mėn. 15 d. Skuode, Kretingos apskr., žemaitijoje. Skuode baigė pradžios ir vid. mokyklą. 1932 m. atvyko į Kauną, įstojo į Muzikos konservatoriją, lankė prof. Marinio ir Vl. Grigaitienės dainavimo klases, P. Olekos vadovaujamą operos klasę. Konservatoriją baigė 1937 m. Dar būdama stu-

dentė, dainavo koncertuose Kaune ir kt. Lietuvos miestuose. 1940 m. buvo priimta į naujai įsteigtą Kauno muzikinės komedijos teatrą ir dalyvavo poroj to teatro paruoštų vaidinimų. 1941 m. ji pradėjo dirbti Valst. operos teatre. Čia, greta Gražinos Matulaitytės, operėčių statymuose ji buvo subretė — antroji moteris veikale. Žymesni jos sukurti vaidmenys: Leharo "Linksmojoj našlėj" Valenciena, to paties komp. "Grafe Liuksemburge" Džiulietė, Suppe "Lengvojoj kavalierioj" Baronaitė ir kt.

1944 m., bėgdama nuo antrosios sovietų okupacijos, pasitraukė į Vak. Vokietiją, 1949 m. su šeima atvyko į JAV, kurį laiką gyveno ir dirbo Clevelande, Ohio. Čia su P. Maželiu statė operėčių ištraukas, pati buvo paruošusi liet. liaudies dainų montažą "Subatos vakarėlį", dainavusi ne viename koncerte. Vėliau Kudokų šeima persikėlė į Kaliforniją, ten beveik visą laiką gyveno Santa Monikoje.

Buvusi Lietuvos Valst. operos teatro solistė Sofija Kudokienė (1915 - 1989)

Velionė Sofija Kudokienė turėjo žemą sultingą mezosoprano balsą, sėkmingai ir išraiškingai dainavo lengvosios muzikos dalykus ir liet. liaudies dainas.

Rašant šį nekrologą, pa-

sinaudota S. Kudokienės-Veselauskaitės biografija, išsp. Lietuvių enciklopedijos XIII tome, 289 psl. Tegu velionei būna lengva Kalifornijos žemė Kudokų šeimos kape.

Kristupas Mončys per Paryžiaus ir jo apylinkių radiją Notre Dame skaitė vaidinimo ištraukas ir informavo klausytojus apie Lietuvos katalikų bažnyčios padėtį. Solidarnosc radio, ukrainiečių skyriaus programoje jie taip pat kalbėjo apie Lietuvą. Kovo 4 dieną vaidino Dueseldorfe, Vak. Vokietijoje, kur Institut Français rengė kolokvijumą apie žmogaus teisių gynimą.

"Aušros Vartų" vaidinimas ir pokalbiai apie religinius suvaržymus Lietuvoje yra užrašyti video-juostoje prancūzų kalba. Vaidinimą video juostai pritaikė ir prižiūrėjo jos filmavimą jaunas filmų režisierius Jonas Statkus de Rosales iš Venezuelos. Daug filmavimo išlaidų padengė "Aide à l'Aglise en detresse" organizacija ir lietuvių aukos. "La Porte del'Aurore — Une catholique lithuanienne face à ses juges", vadinasi video juosta, įrašyta V.H.S. secam sistema ir platinama visuose prancūziškai kalbančiuose kraštuose. Kaina 300 ff.

Lietuvių aktorių pastangos nelengvos, nes Paryžiaus teatro kritikai yra reiklūs, o konkurencijos daug. Karolina Masiulytė ir Kristupas Mončys sugebėjo pritraukti ir sužavėti publiką ir kartu išgarsino Lietuvos vardą prancūzų tarpe. (žk)

Neigiami reiškiniai...

(Atkelta iš 5 psl.)

ri, ką jaučia ir atsisaką pažvelgti giliau į save, nes bijo sužinoti bei pasikeisti (Goldber, 1979).

Jei 'vyriški' vyrai nesugeba turėti žmogiškai pilnų santykių su vyrais, tai tuo labiau jie to nepajėgia išvystyti su moterimis. Berniukams moteris yra paslaptinis fenomenas. Ji tokia ir lieka jiems užaugus (Freud, 1939). Jie nuo pat mažens yra gundomi jos paslaptingo ir taip pat ja bauginami. Moteris yra jų 'laimės šaltinis' ir 'velnio gundytoja'. Užtenka tik paskaityti įvairių religijų įstatymo knygas, kad suprasti moters paskirtį vyrams. Psichologų yra rasta, kad moteris figuruoja jiems kaip seksualinis objektas, arba kaip meili prižiūrėtoja ir šeimos židinio kurstytoja. Kaip ir visada, taip ir dabartiniais laikais ji yra arba 'Nekaltoji Mergelė', arba 'Marija Magdalena'. Jos kūnas yra naudojamas parduoti bet ką šiame krašte. Ji yra nušaržuota kaip durna blondinė, švelnioji motinė, ar boba. Jos žmogiškumas yra nerodomas ir, matomai, vyrams labai neprieinamas.

(Bus daugiau)

Teatro pjesė, pagal Ni-jolės Sadūnaitės dienoraštį, "La Porte de l'Aurore" ("Aušros Vartai") buvo statoma antrą kartą Paryžiaus scenoje. Spektaklį sukūrė ir vaidino Kristupas Mončys ir Karolina Masiulytė-Paliulienė. Vertė iš lietuvių kalbos ir scenai pritaikė Ugnė Karvelytė.

Spektaklis, kaip ir prieš pusantrų metų, vyko pačiame Paryžiaus centre, išpūdingoje XII amžiaus šv. Agnės kriptoj po šv. Eustachijaus bažnyčia. Su dideliu pasisekimu, "Aušros Vartai" buvo vaidinami nuo sausio 18 iki vasario 26-tos. Spauda — kaip "Le Figaro", "L'Evenement du Jeudi", "La Vie", "La France Catholique", "Famille Chretienne", — apie vaidinimą atsiliepė labai palankiai. Kai kurie kritikai ne vien tik įvertino patį teatrinį pastatymą, bet kartu su jautrumu atkreipė skaitytojų dėmesį į Lietuvos tautinę ir religinę padėtį.

Salėje, kurioje vaidino, buvo surengta maža apžvalginė paroda apie Lietuvą. Buvo išstatyta nuotrauka iš Lietuvos religinio gyvenimo, knygos — kaip Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, Ni-jolės Sadūnaitės prisimini-

mai įvairiom kalbom, — lietuviškos juostos ir gintaro dirbiniai. Priminti Prancūzijos ir Lietuvos ryšius, buvo rodomi Napoleono žygio per Lietuvą 1812 metais komemoratyviniai medaliai ir medalis pagerbti O. V. Milašių, lietuvių kilmės prancūzų poetą.

"Aušros Vartai" pirmą kartą buvo suvaidinti 1987 m. spalio mėnesį. Po labai gerai įvertintų 8 spektaklių, Karolina Masiulytė ir Kristupas Mončys buvo pakviesti 1988 m. gegužės mėnesį statyti "Aušros Vartus" Vėndėjoje, Prancūzijos pietvakariuose. Laikraščiai "Ouest France" ir "Presse Oceanic" labai išgyrė ir plačiai aprašė vaidinimą.

Praeitą vasarą Karolina Masiulytė ir Kristupas Mončys buvo pakviesti su "Auš-

ros Vartų" vaidinimu į "Paray-le-Monial" krikščionių meno festivalį. Tai yra vienas iš didesnių vasaros festivalių, kur savaitės laikotarpyje apsilanko beveik 30,000 lankytojų. Jaunieji lietuviai aktoriai labai sudomino žiūrovus ir pjesei pasibaigus daug publikos pasiliko salėje pasikalbėti apie religinius suvaržymus Lietuvoje. Prancūzijos lietuvių misijos vadovas prel. J. Petrošius ir aktoriai suteikė informacijas apie Lietuvos katalikų padėtį.

"Aušros Vartų" pjesė praeitų metų vasarą buvo suvaidinta Vokietijoje, Saar'o krašte ir vėliau Lietuviškų Studijų Savaitėje, Huettenfelde. Galima pažymėti, kad tarp Studijų Savaitės žiūrovų buvo 30 žmonių iš Lietuvos.

Karolina Masiulytė ir

Laiškas iš Paryžiaus

Pasisekimas 'Aušros Vartų'

RN'S
OPPORTUNITY IN
BEAUTIFUL INDIANA
LAKE COUNTRY

\$1000.00 SIGN UP BONUS

Competitive salaries
Credit for experience
Outstanding benefits.

CALL OR SEND RESUME TO:

Mary Hageman R.N.
McCray Memorial Hospital
Hospital Drive, PO Box 249
Kendallville, Indiana 46755

219-347-1100

(8-13)

**MEDIUM SIZE SUPPLIER TO
THE AUTOMOTIVE
INDUSTRY SEEKS THE
FOLLOWING:**

● PROCESS ENGINEER
FULL TIME & BENEFITS
Ability to process product from concept to finished part. Knowledge of large exposed auto panels a must.

CHECKER MOTORS CO. LP
2016 N. PITCHER ST.
KALAMAZOO, MICH. 49007
616-343-6121, EXT. 292
Equal Opportunity Employer (10-16)

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Lietuvos skautų atgimimas

Jūratė Statkutė de Rosales

Pirma Skautiškoji Sueiga, įvykusi Lietuvoje vasario 12 dieną Vilniuje, Statybininkų Kultūros rūmuose, Vytenio gatvėje, sutraukė į salę virš 700 atstovų ir jaunimo,

atvykusių iš įvairiausių Lietuvos vietovių. Įeiti tegalima buvo su kvietimais, išduotais Lietuvos Skautų Sąjungos atkūrimo Vyriausiojo Štabo. Salė buvo kupina sėdinčių ir

pakraščiai stovinčių dalyvių. Matėsi naujutėlių skautiškų uniformų, ypatingai šauniai išrodančių, nes jų savininkai ir savininkės tik lakstė nuo vienos vietos į kitą, užimti organizaciniais ir regimai skubotais reikalais. Prie įėjimo, didelėje prieškambarinėje salėje, dvi eilės žmonių pirkė lietuvišką spaudą.

Jaunų dalyvių jūroje, ieškojau senųjų skautų. Jie jau sėdėjo garbės vietose. Jų veidai žėrėjo neišpasakyta laime. Priėjau prie pirmoje eilėje sėdinčio skautininko Stasio Jameikio, buvusio nepri-

Būrelis skautų-skaučių žygiuoja Vilniaus gatvėmis, padėti gėles prie namo, kuriame buvo pasirašytas Lietuvos nepriklausomybės aktas.

Jaunieji skautai giedant Lietuvos himną...

Dirvos bendradarbė Jūratė Statkutė de Rosales, nuvykusi iš Vėnezuelos į Vilnių, kalbasi su atkurtos Skautijos vadovais Artūru Andriušaičiu (kairėje) ir Ričardu Malkevičium.

galvoti tikrai vieną: po 45-rių metų intensyvaus 'perauklėjimo', šeima - ir gal ypač motinos - įveikė sistemą! Išrodė, lyg tie 45-veri metai nebūtų nė ženklo nepalikę. Lietuvos jaunimas, ir ne vien tik skautai, šiandieną eina motinų, o ne sistemos nurodytu keliu.

Sekė sveikinimo žodžiai. Sveikintojų buvo daug tačiau daugiausiai entuziazmo berods sukėlė ne sveikiniai, o pranešimas, kad pavasarį įvyks Tautinė Stovykla.

Lygiai tuo metu, atsisakydama iš salės mažas būrelis uniformuotų skautų. Jie išėjo padėti vainiką prie namo, kuriame buvo pasirašytas nepriklausomybės paskelbimo aktas 1918 metais. Metalinė lenta, atžyminti namo svarbą, sovietų valdžios buvo panaikinta prieš 45 metus. Naujo-

Jūratė Rosales

Maloniai kviečiame dalyvauti Pirmojoje skautiškoje sueigoje, kuri įvyks š. m. vasario 12 d., sekmadienį, Vilniaus m. Statybininkų Kultūros rūmuose Vytenio gatvė 6.

Pradžią: 12 val.

Lietuvos Skautų Sąjungos atkūrimo Vyriausiasis Štabas

klausomoje Lietuvoje Kauno Pilies tuntininko ir Vyriausiojo Štabo nario. Jo balta galva kontrastavo su jaunatviškai optimistine akių išraiška. Iš kitų aktyvių vyresniųjų išskirtinai teko pastebėti Rapolą Stankūną, kuris vėliau sveikino susirinkusius LSS Tarybos Pirmininko P. Molio vardu. Užklausus apie kitus filisterius, išgirdau klaidėdžio Pijaus Ambrozaičio pavardę, istorijos mokslų daktarės Rimutės Rimantienės var-

Iškilnėse Jūratė Statkutė de Rosales šalia baltagalvio Stasio Jameikio.

dą ir pavardę. Be jų išymieji filisteriai buvo prof. Gudelis, Julija Šalkauskienė, Henrikas Purvinas ir nemažas skaičius kitų.

Tačiau didžioji dauguma susirinkusiųjų buvo jauni karštomis akimis viską stebintys dalyviai. Kai iniciatorius Artūras Andriušaitis, iškilmingą sueigą atidarydamas, pranešė - "Po tamsiausių nakties išaušta rytas" - jį pertraukė nesuvaldomas plojimas. O kai Lietuvos Skautų atkūrimo Vyriausiojo Štabo narys Feliksas Šakalys paprašė sugiedoti Lietuvos himną, iš šono stebėdama tegalėjau pa-

ji lenta dar nebuvo uždėta, ją vėliau atidengė Sąjūdis per 1989 metų vasario 16-ją. Tačiau jau vasario 12-tą dieną, kol Statybininkų Kultūros rūmuose vyko Pirmoji Skautų Sueiga, baltutėlių gėlių vainikas buvo skautų pakabintas ten, kur vėliau kabosianti lenta.

Salėje, po kalbų, vaikų choras užtraukė lietuviškas dainas. Jiems vadovavo viena jauna mokyklos mokytoja kuriai savo ruožtu talkininkavo filisterė Alina Dvoreckienė-Kviecinskaitė. Daugelį dainų salėje susispaudę daly-

(Nukelta į 8 psl.)

Būrelis skautų su vadovais, suvažiuojimo įgalioti, vasario 12 d. padėjo gėles Vilniuje prie namo, kuriame Lietuvos Taryba pasirašė 1918 m. Nepriklausomybės aktą, iki Vasario 16 iškilnėse ten buvo pritvirtinta lenta, atžyminti tą įvykį.

Lietuvos skautų atgimimas...

(Atkelta iš 7 psl.)
viai užtraukė drauge su vaikų choru.

Ko tačiau joks straipsnis, joks aprašymas negali perduoti — tai yra ūpo, to pakilimo kuris trykšte tryško iš visų dainuojančiųjų plaučių, išraiškos, judesio ir žibančių akių.

Visų gailėsčiui, sueiga pasibaigė. Ilgai dar po to, gretimoje didelėje priemenėje, jaunimas šoko ratelius, klumpakojį, suktinį ir net improvizuotą šustą, pritariant akordeonui.

Ištuštėjusioje salėje, prisėdau greta Kauno atstovo, Ričardo Malkevičiaus, Lietuvos Skautų Štabo Tarybos nario, įgalioto koordinuoti jūrų ir oro skautų veiklą.

— Jūrų skautai? Ar jau veikia?

— Jau yra jų skiltys Kaune, prie Kauno marių, Klaipėdoje ir Vilniuje. Oro skautų dar nėra.

— Kiek skautų jau turite Kaune iš viso?

— Reguliariai atvykstančiųjų į sueigas yra jau apie 200, bet sunku tikrai pasakyti, nes skaičius labai sparčiai didėja.

— Kur dar veikia skautai Lietuvoje?

— Galima pasakyti, kad jau visame krašte, — įsikišo kitas jaunas vyras, irgi, lygiai kaip ir Malkevičius, apsitaęs skautiška uniforma.

Pasirodo, kad greitai laiku įvyksias vadų suvažiavimas. Taip pat ruošiami forumai mokytojams, kad juos su pažindinti su skautų organizacijos siekais ir veikla.

— Ar komjaunuolis gali būti ir skautas?

— Ne. Jis turi pasirinkti arba vieną, arba kitą organizaciją.

— Ar būna atvejų, kad išeinama iš komjaunuolių tam, kad įstoti į skautų organizaciją?

— Tas šiuo metu įvyksta masiniai.

Iš šalies, vienas mano palydovų paaiškina, kad ir komjaunuoliai jau nėra tokie, kokie anksčiau buvo:

— Komjaunimo laikraštis pirmasis iškėlė suverenito klausimą, išgarbino Kalantos auką, kelia daug kitų svarbių klausimų.

— Tačiau jei kuris jų narys įstoja į skautus, jis turi pasirinkti! — kietai pabrėžė vienas iš jaunuolių, dėvinčių skautišką uniformą.

Priėjo ir vidurinio amžiaus Feliksas Šakalys, o jaunesnieji man paaiškino, kad Šakalys yra ne tik Lietuvos Skautų Sąjungos Atkūrimo Vyriausiojo Štabo narys ir Kauno Rajono štabo narys, bet ir vienintelis Lietuvoje Gilvelio kursų absolventas.

Pasakiau Šakaliui, kad ketinu mane lydėjusio fotografo nuotraukas pasiųsti vienai mano pažįstamai, Stefai Gedgaudienei į Clevelandą. Mano nustebimui, Stefos vardas sukėlė nemažą sujudimą visų susirinkusiųjų tarpe. Jaunas Atkūrimo Štabo įgaliotinis Artūras Adriušaitis net šūktelėjo:

— Jūs ją pažįstate!

Sužinojau, kad Stefa Gedgaudienė buvo atvykusi į Lietuvą lapkričio mėnesį. Net ir po jos išvažiavimo, net ir iš tolo, jina padėjusi visuose praktiškuose reikaluose:

— Kiekvieną kartą, kai buvome nusiminę, kai atrodė, kad sutikome neįveikiamą kliūtį, — o jų buvo daug, — jai paskambindavome ir ji visada rasdavo išeitį.

Būrelis skautų naujose uniformose.

— Jei ne ji, viskas būtų buvę dešimtgiubai sunkiau, — patvirtino kitas jaunuolis.

— Nuo štabo ir nuo visų skautų, perduokite jai linkėjimus, mūsų visų linkėjimus, — paprašė Andriušaitis.

Kadangi linkėjimai buvo jau čia taip viešai pasiųsti, tebūnie viešai ir perduoti šio straipsnio keliu. O kadangi Vakaruose negali būti cenzūros, redaktorius Gedgaudas,

— nori ar nenori, — teneišbraukia nei vieno žodžio iš šio atsitiktino reportažo. Tenešukuklina dėl žmonos ir perduoda faktus taip, kaip jie iš tikrųjų įvyko, nes straipsnio autorė, gyvendama toli Pietų Amerikoje, tikrai nuvykusi į Lietuvą pamatė ir sužinojo, kad Lietuvos skautų atgimimo eigoje būta ir tolimos Clevelando bei kitų užjūrio vietovių rankos.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

NAUJA LB KRAŠTO VALDYBA

Lietuvių Dienų metu Adelaidėje vyko ir LB Krašto Tarybos suvažiavimas, kurį atidarė tuometinė Krašto valdybos pirmininkė D. Baltutienė. Suvažiavime dalyvavo 65 atstovai, Garbės nariai O. Baužienė ir J. Lapšys, PLB pirmininkas dr. V. Bieliauskas, buvęs ilgametis politinis kalnys dr. A. Statkevičius ir paskirų organizacijų atstovai. Tarybos pirmininku buvo išrinktas A. Šimkus, kai viso suvažiavimo šeimininkas buvo Adelaidės Apylinkės pirm. J. Stačiūnas.

Suvažiavime buvo pravesiti rinkimai naujos Australijos LB Krašto valdybos. Pagal jau esamą tvarką, sekančioji Krašto valdyba turi būti Sydnejuje. Į naują valdybą išrinkti ir vėliau pareigomis pasiskirstę sekančieji asmenys: Juozas Maksvytis — pirmininkas, Kastytis Stašionis — vicepirmininkas, politiniams reikalams, Kęstutis Protas — Kultūros ir švietimo reikalams, Jonas Zinkus — išdininkas ir informacija, Pajauta (Daukutė) Pullinen — sekretorė. Garbės teismas: dr. Vytautas Doniela — pirmininkas, Irena Dudaitytė — sekretorė ir dr. A. Mauragis — narys. Kontrolės komisija: Algirdas Dudaitytis — pirmininkas, Vytautas Patašius — sekretorius ir Albertas Balsys — narys.

Naujoji Krašto valdyba, susidedanti iš vidurinio amžiaus žmonių, paskelbė savo darbo gaires, iš kurių pa-

grindinės yra: nuoširdžiai bendradarbiauti su visomis Australijos lietuvių organizacijomis, koordinuoti savo veiklą su PLB ir darbais Lietuvoje, sekti Karo Nusikaltėlių įstatymo eigą, vykdyti priimtas Krašto Tarybos rezolucijas ir ypatingas dėmesys bus kreipiamas į jaunimą.

TAUTINĖ SKAUTŲ STOVYKLA

Po visų didžiųjų Lietuvių Dienų ir sporto žaidynių rengimų, Adelaidėje vyko VII-ji Skautų Tautinė stovykla. Lietuvos skautų įsikūrimo data yra skaitoma 1918-ji metai, kada Vilniuje įsisteigė pirmoji lietuvių skautų draugovė. Nuo to laiko, atžymint šią sukaityvinę datą, kas 10-tis metų yra rengiamos Tautinės stovyklos. Pagrindinė 1988-ųjų metų Tautinė stovykla buvo surengta Amerikoje, tačiau Australijos lietuviams skautams, dėl labai didelių atstumų negalint pilnai toje stovykloje dalyvauti, buvo leista tęsti šią Tautinę stovyklą Australijoje, kurioje dalyvavo 82 skautai, iš Adelaidės, Canberos, Melbourne, Sydnejaus ir Tasmanijos. Stovyklai labai gražiai vadovavo buvusi Vasario 16-sios gimnazijos mokinė Vilniaus tunto tuntininkė Danutė Baltutytė, padedant jos sėutei Anitai. Stovykloje taip pat stovyklavo Rajono vadas fil. v. s. Vyt. Vaitkus. Netoli lietuvių skautų stovyklos buvo didžiulė australų skautų Jamboree, kur stovyklavo virš 12,000 skau-

tų iš visų Pacifiko ir Indijos vandenynų pakraščių tautų. Lietuviai skautai vieną dieną aplankė ir šią Jamboree, apdalindami paskirų tautų skautus specialiais anglų kalboje parašytais lapeliais, kur gana plačiai buvo paaiškinta padėtis Lietuvoje ir, neturint savo nepriklausomybės, negalėjimas dalyvauti Tarptautiniame Skautų Biure, kas taip pat neleidžia lietuviams skautams dalyvauti tarptautinėse Jamboree po savo lietuviška vėliava.

Stovyklos metu sekma dieni pamaldas laikė kunigai dr. A. Savickas ir J. Petrėraitis MIC. Po pamaldų buvo iškilmingas vėliavos nuleidimas, kuriame dalyvavo daug svečių iš pačios Australijos, Amerikos, Kanados, Vokietijos ir, gal pirmą kartą tokias iškilmes matę sportininkai iš Lietuvos.

Stovykloje veikė skautiškos veiklos parodėlė, su įvairiomis nuotraukomis ir skautiškų reikmenų krautuvėlė. Atžymint nuspėlinius skautus Rajono vadas fil. v. s. V. Vaitkus įteikė medalius ir žymenis: Dainai Baltutytei, Povilui Kvietinskui, Petrui Šurnai, Gintarui Šimkui ir Vytautui Antanaičiui.

Visa stovykla praėjo labai gražiai ir tikrai skautiškoje nuotaikoje, parengiant darbingą programą, kuri neleido niekam tingniauti. Maistas ir visa priežiūra, kuria rūpinosi virėjų vadovė J. Šerelienė ir tiekėjai D. Dunda su Vyt. Patupiu, buvo labai geri.

"ČIČINSKAS" SYDNEJUJE

Prieš pat Kalėdas Sydnejaus "Atžala" pastatė Kosto Ostrausko keturių veiksmų dramą "Čičinskas". Šio veikalo režisierius ir vaidinęs pagrindinę Čičinsko rolę, buvo Julius Dambrauskas. Jis ypatingai gerai išpildė Čičinsko vaidmenį, pavaizduodamas ir labai rimtą, ir vaiduklišką ir humoristinį jo asmenį. Juozas Maksvytis labai įtikinamai ir gerai suvaidino dvigubą zakristijono ir smuklės savininuko roles. Onutė Maksvytienė taip pat puikiai atliko savo dvigubą miestietės ir kaimo merginos roles, kai Vytautas Bukevičius atrodė kaip tikras caro laikų pulkininkas. Su šiuo veikalu norima pasirodyti ir Amerikoje. Geros sėkmės.

MECHANICS/MACHINISTS
Needed for set up and maintenance of Stamping Press operation need quality individuals. Good salary plus benefits. Call 201-641-9217. (10-16)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
BOLT MAKER OPERATORS
Major national fastener company looking for an experienced bolt maker operator set-up man. Some set-up experience desirable. This is an opportunity to grow with a stable growing company. Please send resume, telephone or apply in person, FLEX-ALLOY, 26000 Richmond Rd., Cleveland, Ohio 44146. Attn.: George Diehl, 216-292-2900. (6-12)

Vilniuje prie pastato, kuriame 1918 m. buvo pasirašytas Lietuvos Nepriklausomybės aktas.

JAV LB Krašto Valdybos darbai ir rūpesčiai

Antanas Juodvalkis

JAV LB Krašto valdyba, pirmininkaujama dr. Antano Razmos, per nepilną pusmetį posėdžiavo jau ketvirtą kartą (vasario 25-26), nes iškilo naujų klausimų, reikalaujančių greito sprendimo. Posėdį pradėjo valdybos pirm. dr. A. Razma ir glaustai supažindino apie jau atliktus ar vykdomus darbus bei artimiausiusėjimus. Pokalbiams vadovavo vicepirm. informacijai Ramunė Kubiliūtė.

JAV LB krašto valdybą sudaro 16 narių, o jiems talkina visa eilė tarybų ir komisijų pakviestų asmenų. Valdybos narių didžioji dalis — 13 asmenų gyvena Chicagoje ir jos apylinkėse, kiti išsibarstę prie sostinės ir kitur. Valdyboje yra 10 vyrų ir 6 moterys. Čia neįsiskaičiuojama pareiginga reikalų vedėja Danutė Korzonienė, daugelį metų vedusi PLB valdybos, o dabar LB krašto valdybos raštinę. Nenurodyta valdybos narių amžius, todėl negalima išvesti vidurkio, bet tik pora ar trejetas yra pensininkų amžiaus, o visi kiti vidurinėsios ar jaunosios kartos lietuviai.

Pirm. A. Razma pasidžiaugė, kad visi valdybos nariai dirba labai entuziastingai ir pareigingai, aukodami savo laiką ir sugebėjimus. Suformuotos, įstatais numatytos, 5 tarybos, kurios vykdo pradėtus darbus ir planuoja ateities veiklą. Pažymėtinas sekretoriaus Prano Jogos (gyvena Akron, Ohio) paruoštas ir LB apylinkėms pasiųstas informacinis bendraraštis (1989. III. 8 d.), kurio kopijas ir spauda gavo. Jame sutrauktai išvardinti Krašto valdybos darbai ir planai. Raštas parašytas lietuviškai ir sudėlioti reikiami ženklai, patrauklios (gal kiek per smulkios) raidės šriftas. Paskutinėje pastraipoje paskelbtas atsiklausimas, apie pageidavimą bendraraštį gauti anglų kalboje, kiek liudniau nuteikia. Šis bendraraštis anglų kalba pasiųstas tik vienai Las Vegas apylinkėi. Nors tiek gerai, kad tik viena tokia apylinkė yra. Nereikėtų užmiršti, kad be lietuvių kalbos, nebus ir lietuvių tautos bei kultūros (pasiskaityti prof. dr. P. Joniko studiją — "Lietuvių kalba ir tauta"). Mūsų leidžiami anglų kalba laikraščiai turi savo vertę tik labai ribotiems tikslams.

Pranešimai

Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė painforma-

vo apie lituanistinį švietimą. Laikas diktuoja naujus reikalavimus ir verčia daryti naujus sprendimus. Jau nosios lietuvių šeimo ir priešmokyklinis auklėjimas yra švietimo tarybos dėmesio centre, neapleidžiant jau nusistovėjusių lit. mokyklų programų, nors ir jos pritaikomos laiko reikalavimams. Tenka daugiau teikti informacijos apie vykstančius Lietuvoje pasikeitimus, rodyti vaizdajuostes, kviesti svečius daryti pranešimus, kad iš tiesioginių dalyvių lūpų mokiniai išgirstų apie vykstantį tautos prisikėlimą. Tuo bus keliamas mokinių patrijotinis jausmas ir dėmesys Lietuvai.

Šiais mokslo metais JAV veikia 30 lit. mokyklų, jose dėsto 210 mokytojų ir mokosi 1.145 mokiniai. Mokinių skaičius neturi tendencijos mažėti ir darosi pastovus. Mažesnėse lietuvių gyvenvietėse mokyklos užsidaro, bet kitur steigiasi naujos ar mokiniai vežiami į artimesnes veikiančias lit. mokyklas.

Mokytojų darbo sąlygos nelengvėja, nes mokinių lietuvių kalbos mokėjimas nuolat silpnėja, nors yra gražių pavyzdžių, kurie rodo, kad prie gerų norų ir pastangų, dar ir dabar vaikus galima išmokyti gerai kalbėti lietuviškai. Priešmokyklinio amžiaus vaikams ruošiamos pasakėlių garsiajuostės, pratimų knygelės ir kita mokomoji medžiaga. Lit. mokykloms ruošiami vadovėliai ir pritaikomos kitų išleistos knygos. Šaukiamos mokytojų konferencijos, kurios diskutuojamos lit. mokyklų problemos ir programos. Lėšos ateina iš Lietuvių Fondo, visuomenės ir tėvų, kurie neša didžiąją mokyklų išlaikymo našą.

Kultūros tarybos pirm. Dalia Kučienienė pranešė per 4 pirmuosius mėnesius kultūros tarybos atliktus ar suplanuotus darbus:

1. Išsiuntinėtos Vasario 16 minėjimams pritaikytos juostelės, įkalbėtos lietuvių ir anglų kalba, visoms radijo laidoms.

2. Ruošiamasi tinkamai praveisti premijų šventę, kuri įvyks š. m. gegužės 20 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Lietuvių Fondas penkioms premijoms yra paskyręs 5.000 dol., o LB krašto valdyba dviems literatūrinėms premijoms — 6.000 dol. Sudarytos komisijos atranka laureatus.

3. Paruošiamieji darbai vyksta numatyti 1990 me-

LB Kultūros taryba pilname sąstate. Iš kairės: Petras Aglinskas, Krašto pirm. dr. Antanas Razma, Stanley Balzekas, Tarybos pirm. Dalia Kučienienė, Liūtas Mockūnas. Stovi: Emilijus Holenderis, Edvardas Tuskenis, Nijolė Martinaitytė, Petras Aleksa, Magdalena Stankūnienė ir Darius Polikaitis.

tais dainų šventei. Šventei ruošti komiteto pirmininku pakviestas visuomenininkas ir solistas Vaclovas Momkus. Buvo sušauktas muzikų pasitarimas sudaryti dainų šventės repertuarą ir aptarti numatomą suruošti Dainavoje seminarą. (Vėliau, per klausimus, V. Momkus pranešė apie chorų nedžiūgią padėtį).

4. Kultūros taryba turi įvairių vaizdajuosčių, kurias galėtų skolinti ruošiantis vakarones.

5. Pati kultūros tarybos pirm. D. Kučienienė išpildė dalį programos estų bendruomenės ruoštame koncerte, kuriame dalyvavo ir saujelė lietuvių.

6. Nors kultūros tarybos tikslas yra puoselėti išeivijos lietuvių kultūrinę veiklą, bet nežada atsisakyti ir ryšių su Lietuva.

7. Didžiausias kultūros tarybos finansų šaltinis yra Lietuvių Fondas ir nuo jo teikiamos paramos, priklauso kultūrinė veikla.

8. Patikslina, kad kultūros taryba neruošia mokslo ir kūrybos simpoziumų, nors pati pirmininkė ex-officio įeinanti į jų tarybą.

Padėkojusi spaudai ir žurnalistams už rūpestį kultūriniais reikalais, baigia pranešimą šiais žodžiais: "Nuo jūsų (atseit žurnalistų, A. J.) kultūringo pavyzdžio ir mes būsimė kultūringesni".

Tegu atleis skaitytojai, kad neįeisiu į tų "kultūringų" žurnalistų skaičių, staptelėsiu prie pranešimo

8 punkto ir paprieštarausiu patikslinimo minčiai.

Paskaitęs LE 37-to tomo 409-10 pusl. ir pavartęs simpoziumą leidinius, ra-dau:

pirmąjį mokslo ir kultūros simpoziumą ruošė 1969. XI. 26-30 d. d. JAV LB Krašto valdyba,

antrąjį — 1973. XI. 21-25 d. d. ruošė trys organizacijos — LI, PLIAS ir PLGS, globojant JAV LB krašto valdybą,

trečią — 1977. XI. 24-27, ketvirtą — 1981. XI. 25-29 d. ir penktą — 1985. XI. 27 — XII. 1 d. d. ruošė ir šeštąjį šiais metais XI 22-26 d. d. ruošia keturių organiza-

cijų sudaryta taryba. Tarybą sudaro po du narius deleguotus šių organizacijų: **Lituanistikos instituto** (kun. Juozas Vaišnys, SJ ir Aušrelė Liulevičienė), **Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos** (Kazys Ambrozaitis ir Jonas Valaitis), **Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos** (Albertas Kerešis — pirm. ir Grožvydas Lazauskas) ir **JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos** (Dalia Kučienienė) buvo Ingrida Bublienė (ir Bronius Juodelis). Simpoziumo taryba išsirenka pirmininką ir pakviečia mokslinės programos bei organizacinio komitetų pirmininkus, kurie susidaro reikiamus komitetus ir praveda simpoziumą.

Taigi, LB krašto valdyba yra viena iš simpoziumui ruošti tarybos narių ir neša vieną ketvirtadalį atsa-

komybės. Kultūros tarybos pirmininkė nebūtinai turi ex-officio įeiti į simpoziumo tarybą, bet ji yra tik Krašto valdybos atstovė. Pastaruosiuose dviejuose simpoziumuose LB atstovavo kun. V. Rimšelis ir dr. T. Remeikis. Jie nėra vienas nėra buvę LB kultūros tarybos pirmininkais. Kadangi simpoziumai yra vieni iš svarbiausių išeivijos kultūrinio gyvenimo apraiškų, LB krašto valdyba gerai daro skirdama kultūros tarybos vadovus atstovauti Lietuvių Bendruomenę simpoziumo taryboje.

(Bus daugiau)

Train to be a Professional

- SECRETARY
- EXECUTIVE SEC.
- WORD PROCESSOR
- HOME STUDY / RES. TRAINING
- FINANCIAL AID AVAIL.
- JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Nat'l. Hdqtrs. 4699 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

TOOL DESIGNER

MOLD MAKERS & TOOL MAKERS

ALSO NEEDED

PROGRAMMERS

With experience in investment casting tooling. For Aero Space Industry. Top wages & full benefits.

INCA TOOLING LTD

U. S. A. DIVISION

Part of Aerospace Engineering Group

1855 EAST SHERMAN RD.
MUSGEGON, MI 49444
616-733-1913

(12-14)

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

Brežnevo kelias į valdžią (3)

Maskvos "Literaturnaja gazeta" ir Londono "The Guardian" išsispausdino čia toliau pateikiamąjį Fiodoro Burlatskio straipsnį apie Brežnevą ir jo laikus Sov. Sąjungoje ir bendrybių, ko dabar siekiama. Pro tas bendrybes galima įžvelgti, kas sovietiniams komunistams nerūpi.

Tikra tiesa, kad Brežnevas mėgo puotas, medžioti ir greitai važinėti. Tai jis davė pradžią praktikai visu greitumu važiuoti per Maskvą, "komunistinį miestą", 90 mylių per valandą. Tragiška, kad juo greičiau bosai lakstė aplinkui savo naujais blizgančiais limuziniais, tuo lėčiau kapstėsi į priekį krašto ekonomija. Bet žodžių gausumas atstojo visą ką. Už viską turėjo užmokėti sovietinis mokesčių mokėtojas. Kas pasakys, kiek milijardų rublių ir kiek tonų jaunimo entuziazmo buvo be reikalo išnaudota vykdant ekonomiškai nepateisinamą Baikalo - Amuro geležinkelio projektą. Ir kiek mokslo žmonių smegenų jėgos be reikalo sunaudota grandiozinei idėjai pakeisti Sibiro upių vagoms. Ir kiek visuomenės pinigų išsivaistytą ginklavimuisi. Tuo tarpu žmonių pragyvenimo lygis pramoninių kraštų sąrašė nugrimzdė iki paties dugno.

Vienas Brežnevo globamųjų kartą papasakojo man apie pasikalbėjimą, kuris įvyko Brežnevo viloje Zavidove, kai ten buvo perima naujausia didelė kalba. kažkas pradėjo aiškinti Brežnevui, koks sunkus yra mažus atlyginimus gauti nūčių gyvenimas. Vado atsakymas buvo tikras siurprizas. "Ką tu žinai apie žmonių gyvenimą?" sakė jis. "Negalima laukti, kad kas nors pragyventų iš atlyginimo. Atsimenu, kai mes buvome koledže, aš ir mano draugai uždirbdavome iš šalies rublį, iškraudami prekinis traukinis. Štai kaip mes darydavome: trys maišai eidavo į sandėlį, o ketvirtas į krūmus. Ir visada taip. Tai šitaip visi gyvena šiame krašte". Brežnevas nieko nenormalaus neįžiūrėjo nei juodojoje ekonomijoje, nei visuotiniame vagiliavime patarnaujant ar korupcijoje.

Kas už ką turėtų būti kaltinamas? Ar pats Brežnevas? Tai būtų paprasčiausias dalykas.

Žinoma, Brežnevas vadovavo daugiau kaip du pražiopsotų progų dešimtmečius. Aukšto lygio technologijos revoliucija beldėsi į duris, bet niekas neatsiliepė. Tuo laikotarpiu Japonija iškyla į antrąsias pasaulio supergalybes po JAV. Pietų Korėja lipa Japonijai ant kulnų. Brazilija iškilo į Lotynų Amerikos supergalybes. Tiesa, Sovietų Sąjunga kariškai prilygo Jungti-

nėms Amerikos Valstybėms. Bet tai buvo pasiekta didėjančio atsilikimo kaina ekonomijoje, tebesitęsiančio susmukimo žemės ūkyje, nepajėgumo sukurti modernų aptarnavimą ir žemo pragyvenimo lygio.

Prie visos painiavos prisideda tai, kad partija atmetė bandymus socializmą derinti su besikeičiančiu laiku. Kokia tik problema beiskiltų, vyriausybės atsakymas visada tas pats: kas tą reikalą tvarko? Tada sukurama nauja ministerija ar komitetas. Ko partinė biurokratija visų labiausiai bijojo, tai bet kokios demokratijos. Tai būdinga Brežnevui ir Brežnevo laikotarpiui tiesa.

Pati rimčiausia pamoka, kurią turėtume išmokti iš Brežnevo laikotarpio, yra ta, kad komandinis administracijos vadovavimo stilius, susiformavęs Stalino laikais, neveikia. Valstybė, toli gražu ne pažangą darydama, darėsi vis didesnis ir didesnis stabdys visuomenei ekonomiškai, kultūriškai ir morališkai. Ką mes išmokome iš Brežnevo patyrimo, kuris, deja, užtruko dvidešimt metų, tai kad negalima grįžti į stalinizmą. Nors Brežnevas palaikė apibyrėjusį stalinizmą, bet jis nebuvo paveikęs. Mūsų laikų technologinė revoliucija reikalauja asmeninės laisvės, asmeninės iniciatyvos ir suinteresuotumo, kuriųjų pastangų, laisvo lenktyniavimo ir nuolatinio ieškojimo naujų idėjų. Struktūrinis visuomenės reformavimas ir persitvarkymas yra vienintelis kelias išbristi iš brežnevinio sustingimo.

Užsikabinęs už statistikinio socializmo iliuzijų, Brežnevas sovietinę visuomenę nuvarė į akligatvį. Vienintelė išeitis iš to yra išugdyti tikrai demokratišką socialistinę visuomenę, paremtą ekonomine savivalda ir veikliais individais. Dirbdami sau, žmonės automatiškai dirba visuomenės gerovei. Valstybė, žinoma, nepavirs į naktinį sargą, bet atsisakys daugelio funkcijų, o pasiliks saugumą ir įstatymų ir tvarkos priežiūrą. Pavyzdžiui, visuomenė tik laimės, jei iš dabartinių 100 ar kiek ministerijų 80 bus likviduota ir jei du trečdaliai iš dabar vyriausybės biurokratijoje dirbančių 18 milijonų bus pervesta dirbti į savivaldą.

Antra pamoka yra, kad mes privalome nebepakęsti daugiau tos sistemos, pagal kurią vadai ateina į valdžią

užkulisinėmis intrigomis ar kruvinais valymais, o ne pagal normalią demokratinę procedūrą. Patyrimas yra daug kartų parodęs, kad tokiais atvejais sostą užima paprastai ne patys kompetetyviausi pareigūnai, kurie atsidėtų dirbti žmonėms, bet paprastai gudrūs intrigantai, visokių pinklių ir korupcijos meistrai.

Geras sprendimas yra vadų keitimas. Tačiau mums reikia apsisaugoti nuo nesugebančių vadų, nebekalbant jau apie korupcinius, ateinančius į valdžią tegu net ir penkeriems metams. Tam reikalui kandidatus aukštesnėms pareigoms būtinai pažinti iš jų vislomeninio gyvenimo, ir, aišku, būtina naudotis tikrai demokratiška rinkimų procedūra.

Pati svarbiausia garantija, kad nebegrįš brežnevizmas, yra socialistinis pluralizmas. Pluralizmo modelis, kurį partija dabar tobulina, yra didžia dalimi pasiskolintas iš Lenino modelio. Bet šiandien mes galime eiti žymiai toliau. Perdėta baimė apie glasnost kraštutinumus — baimė, kuri yra apskritai sveikoje srovėje, — atsispindi ne tiek susirūpinimą socializmo apsaugojimu, kiek savo saugumu, ir jos pagrindas yra autoritarinis politinis požiūris.

Didžiausia kliūtis yra konservatizmas. Rusiška politinė tradicija niekada nepakentė pluralistinių nuomonių ir kad vyriausybės veikla būtų kritikuojama. Bet mūsų pluralizmas taip pat garantuoja mažų

mų teises — ar iš žiauraus patyrimo nesame pasimokę, kaip tai svarbu? Revoliucinė reforma — bent jau pradžioje — paremta mažumos idėjomis, nuomonėmis ir valia. Taip yra visada buvę, kai vyksta kova tarp naujo ir seno. Tai pati seniausia ir elegantiškiausia iš visų demokratijų — Atėnų demokratija, — daugumos balsais nuspręsta, kad Sokratas privalo išgerti nuodų. Ir dauguma nusprendė, kad Bucharinas klysta.

Mūsų laikais atėjo Brežnevas, ir jis ne vienas buvo. Didžioji partijos aparato dauguma garbino jį, nes jis davė jiems visko — ordinus, akademinis titulus ir algas, prabangias vilas ir neribotus kyšių šaltinius. Jį rėmė toji visuomenės dalis, kuri pasinaudojo — ir nuolat naudojosi — neuždirbtomis pajamomis.

Kaip geriausiai gali būti apsaugotos mažumos nuomonės, interesai ir valia? Mažuma, kuri šiandien klaidingai vertinama, rytoj gali būti pažangos variklis. Mažumos interesai gali būti apsaugoti tik suteikiant asmens teises — partijoje, valstybėje ir kitose politinėse institucijose — laisvę reikšti savo nuomonę, laisvę išsakyti savo mintis, išspausdinti jas, ieškoti tiesos ir kovoti, kad ji būtų pripažinta. Mes dar atsimeiname, kaip dauguma persekiojo ir pasmerkė genetiką, reliatyvumo teoriją, kibernetiką, sociologiją politinius mokslus, džiazą, rock'n'roll ir abstraktųjį meną. Atrodo, kad dabar dauguma pagaliau suprato, jog nužudyti laisvą mintį yra toks pat nusikaltimas, kaip nužudyti laisvai galvojančią.

Ir pabaigai. Šalin batliaužautojus! Gal ir visi valdo-

vai visada mėgo meilikautojus. Bet mūsų vadai, nuo Stalino iki Brežnevo, mėgo, kad tai būtų daroma gausiai, gerai pakabinant su negirikomis, o dėl to, kad jie būtų tikėję tomis kruopščiai paruoštomis panagirikomis, o dėl to, kad jiems patiko jausti sau po kojų tuos gerus, minkštus šunuodegiautojus. Šunuodegiautojai išsilaiko prie visų režimų, ir dabar jie karštlingiškai stengiasi prisiderinti prie naujų sąlygų.

Laimė, šiandien prie vairo stovi žmonės, kurie turi mūsų krašto evoliucijai aiškią programą ir yra nusistatę praveisti radikalias politines reformas. Tikėkime, kad naujos mokyklos politinei vadovybei ir nauja demokratinė kultūra visoje tautoje bus pradėjusi išgyti naują pavidalą. Tai bus patikima geležinė apsauga, kad nebegrįš stalinizmas ar brežnevizmas.

Tokiais žodžiais baigiamas Fiodoro Burlatskio straipsnis, pasirodęs "Literaturnaja gazeta" ir Londono "The Guardian" puslapiuose.

Paruošė K. B.

NURSE'S LOTTO

\$1000.00 BONUS

RN'S/LPN'S

SUPER NEW PAY SCALE

LPN'S TO 11.50 PER HOUR

Evening & nights 11-7 Sunday, Thurs., no weekends. Bring this ad to earn a cash bonus.

Join our professional staff in an expanding geriatric community. Less stress in an environment committed to quality patient care.

CALL MR. FRANKLIN AT

301-531-5151

LORIEN NURSING & REHAB CENTER

6334 CEDAR LANE

COLUMBIA, MARYLAND 21044

Equal Opportunity Employer (12-13)

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

“Ratilio”, Vilniaus universiteto folklorinis ansamblis atvyksta gastrolėm į JAV ir į Kanadą balandžio mėn. Čia dalis ansamblio matomi universiteto kieme. Jie koncertuos Philadelphijoje, New Yorke, Bostone, Hartforde, Clevelande, Detroite, Toronte ir Chicagoje.

VILNIAUS UNIVERSITETO FOLKLORINIS ANSAMBLIS “RATILIO”, VAD. ZITOS KELMICKAITĖS, BALANDŽIO MĖN. ATVYKSTA Į ŠIAURĖS AMERIKĄ. KVIEČIAME JAV IR KANADOS LIETUVIUS GAUSIAI ATSLANKYTI Į “RATILIO” KONCERTUS. PRAŠOME ANSAMBLIO NARIUS PRIIMTI Į SAVO PASTOGES LIETUVIŠKŲ NUOŠIRDUMU.

KONCERTŲ TVARKA BALANDŽIO MĖN. YRA TOKIA:

PHILADELPHIA – 7 D.

Lithuanian Music Hall,
2715 E. Allegheny Ave.,
Philadelphia, PA
Pradžia 7:30 val. vak.

Rengia: LB Philadelphijos apylinkės
valdyba ir Philadelphijos
Lietuvių Namai

NEW YORKAS – 8 D.

Richmond Hill High School
113 Street tarp Atlantic ir Jamaica Ave.
Richmond Hill, N.Y.
Pradžia 6:00 val. vak.

Balius-šokiai Kultūros Židinyje,
361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y.
Pradžia 9:00 val. vak.

Rengia: “Laisvės Žiburio” radijas

BOSTONAS — 9 D.

Fontbonne Academy
930 Brook Rd. Milton, Mass.
Pradžia 3 val. popiet

Po koncerto priėmimas Lietuvių Pilečių Klube,
368 W. Broadway, So. Boston.

Rengia: LB Bostono apylinkės valdyba;
Jaunimo Sąjunga ir Etnografinis
ansamblis “Sodautas”

HARTFORDAS – 14 D.

Central Conn. State University
Weltie Hall
Stanley St.
New Britain, Ct.
Pradžia 7:30 val. vak.

Po koncerto priėmimas
Šv. Andriejaus parapijos salėje,
396 Church St., New Britain, CT.

Rengia: LB Hartfordo apylinkės valdyba

CLEVELANDAS — 15 D.

Dievo Motinos parapijos salėje
18022 Neff Rd.
Cleveland, Ohio
Pradžia 7:30 val. vak.

Po koncerto priėmimas Lietuvių Namuose
877 E. 185 Street
Cleveland, Ohio

Rengia: “Čiurlionio” Ansamblis

DETROITAS – 16 D.

Dievo Apvaizdos Kultūros Centre
25335 W. Nine Mile Rd.
Southfield, Mich.
Pradžia 12:30 val. dienos

Po koncerto priėmimas toj pačioj salėj

Rengia: Detrito ateitininkai ir skautai;
“Lietuviškų Melodijų” radijo
valandėlė; Vaizbos Butas

TORONTE – 19 D.

Lietuvių Kankinių parapijos salėje (Anapilis)
494 Isabella Road, Mississauga, Ont.
Pradžia 7:30 val. vak.

Po koncerto priėmimas tose pačiose patalpose

Rengia: Ansamblis “Volungė”

CHICAGOJE – 21 ir 23 D.

Jaunimo Centre
5620 So. Clairmont Ave. Chicago, Ill.
Pradžia bal. 21 d. 7:00 val. vak.

bal. 23 d. 3:00 popiet

Po abiejų koncertų priėmimas – bal. 21 d.
Jaunimo Centro Kavineje; bal. 23 d.
atsisveikinimo vakariene Jaunimo Centro
mažajoje salėje

Rengia: JAV LB Krašto valdyba

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

Akt. Aleksandra Gustaitienė džiaugiasi išleista akt. Henriko Kačinsko plokštele.

AKT. H. KAČINSKO PLOKŠTELĖ

Seniai laukta, pagaliau pasirodė akt. Henriko Kačinsko įkalbėtų lietuvių rašytojų klasikų kūrinių plokštelė. Tai vertingas leidinys, rūpestingai paruoštas, techniškai gerai atliktas. Jis sudaro prasmingą paminklą didžiajam mūsų aktoriui. Išleistos plokštelės dėka net po mirties akt. H. Kačinskas savo menišku lietuvių kūrinių atlikimu gaivins išvargintą lietuvių sielą svečiuose kraštuose.

Plokštelėje įrašyta 18 kūrinių tokių autorių, kaip Kristijonas Donelaitis, Antanas Baranuskas, Maiornis, Vincas Krėvė, Oskaras Milašius, Balys Sruoga, Vincas Mykolaitis-Putinas, Antanas Miškinis, Kazys Inčiūra, Bernardas Brazdžionis, Stasys Santvaras, Henrikas Radauskas, Kazys Binkis, Juozas Kėkštas.

Iš turimų magnetofono juostelėse akt. H. Kačinsko įkalbėjimų įrašus atrinko ir suredagavo plokštelės leidėjai — rašytojas Antanas Gustaitis, buv. Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėjas Alfonsas Petrutis ir Laisvės Varpo vedėjas Petras Viščinis.

Plokštelės gamybą finansiškai parėmė Aleksandra Gustaitienė, Antanas Gustaitis, Juozas Kazickas, Alfonsas Petrutis, Juozas Rasy ir Petras Viščinis.

Plokštelės aplanko viena pusė puošia dail. Prano Lapės specialiai tam reikalui sukurtas spalvotas akt. H. Kačinsko portretas, o antroje pusėje pateikta informacija apie akt. H. Kačinską, jo fotografija ir atliekamų dalykų sąrašas. Plokštelės techniška priežiūra Romo Šležo.

Plokštelė gražiai pasitar-

naus visai mūsų visuomenei, o ypač lituanistinėms mokykloms. Įdomu, kad ji išleista be jokių organizacijų paramos, nurodytiems asmenims aukojant savo laiką, darbą ir patyrimą toje srityje. Tai dar vienas pavyzdys, kaip daug galima padaryti, jei tik netrūksta reikalo supratimo, iniciatyvos ir atsидėjimo.

Plokštelė saviems reikalingams ir platinimui gaunama šiuo antraštu: Mr. A. Petrutis, P. O. Box 367, W. Hyannisport, Mass. 02672, telefonas: (508) 775-3987. Plokštelės kaina: \$10.00 be persiuntimo.

AKT. H. KAČINSKO PLOKŠTELĖS SUTIKTUVĖS

Naujai išleistos akt. Henriko Kačinsko plokštelės sutiktuvės įvyks balandžio 2 d., sekmadienį, 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje. Apie akt. H. Kačinską kalbės akt. Jurgis Blekaitis iš Washingtono, D. C.

KAZIUKO MUGĖ

Kovo 5 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos pirmo ir trečio aukšto salėje Bostono skautų Baltijos ir žalgirio tuntų surengta Kaziuko mugė sutraukė daug senimo, vidurinėsios kartos, jaunimo ir vaikų.

Iškilmingą sueigą pravedė Naida Šnipaitė. Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus pirmininkas Juozas Rentelis įteikė Baltijos ir žalgirio tuntams po 250 dolerių, kaip to skyriaus auką skautiškai veiklai paremti.

Kaziuko mugę atidarė Birutė Banaitienė, Atlanto rajono seserijos vadeivė.

Mugė užbaigta vaidini-

mėliu "Katinėlis ir gaide-lis". Vaidinimėlių su jaunaisiais skautais paruošė Stefa ir Lina Subatienės.

Baltijos tuntui vadovauja tuntininkė Jūratė Aukštikalnienė, o žalgirio tuntui — tuntininkas Vytautas Jurgėla.

TAUPOS METINIS SUSIRINKIMAS

Metinis Taupos narių susirinkimas šaukiamas balandžio 1 d., šeštadienį, 6 val. 30 min. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje. Jame bus pateikta finansinė apyskaita ir renkami valdybos nariai, kurių kadencija pasibaigė, o taip pat išklaustas Gintės Damušytės iš Lietuvių Informacijos Centro pranešimas. Po susirinkimo vaisės. Į susirinkimą kviečiami ne tik nariai, bet taip pat visi tie, kurie domisi Taupos ir jos pakviesta pranešėja.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Train for careers in

•AIRLINES

•CRUISE LINES

•TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING

•FINANCIAL AID AVAIL.

•JOB PLACEMENT ASSIST.

1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL

Nat'l Hdqtrs. 4669 N. Fed. Hwy.

Pompano Bch. FL

SPEECH-LANGUAGE PATHOLOGISTS. InSpeech, Inc. has immediate opportunities for CCC or CFY speech-language pathologists in Youngstown, Warren and Alliance, Ohio areas to provide therapy to the adult neurogenic population in skilled nursing facility settings. We offer competitive salaries, with a sign-on bonus, comprehensive benefits and flexible hours. Also needed Registered Occupational Therapist & Physical Therapist. For further information, please call Mary Anne Barker at 1-800-331-8840 or send resume to InSpeech, Inc. P. O. Box 928, Valley Forge, PA 19482. Attention: Mary Anne Barker. (3-12)

ELECTRICIANS — Metal recycling operation seeking Electrician with mechanical aptitude to maintain yard equipment with high voltage, a/c/d/c troubleshooting, repairs and servicing of motors, switch gears, and some hydraulic experience as related to electricity. Excellent opportunity with expanding company. Over 40 years in Richmond and Tidewater. Good benefit package. Apply call or write to: Mr. Freed Berman

PECK CO.
3220 Deepwater Terminal Rd.
Richmond, VA 23234
804-232-5601

(8-17)

MANUAL MACHINIST NEEDED

3 years minimum experience. Requiring knowledge of Bridgeport, Engine Lathe, Vertical Bullard and misc., job duties. Offer competitive salary and benefits. Day shift.

Also needed

CNC LATHE and MILLING MACHINE OPERATORS
EOE

Pat Crow Forgings, Inc.

200 Luxton

Ft. Worth, TX 76104

817-536-2861

(9-12)

1989 M. KELIONĖS I LIETUVĄ

GEGUŽĖ

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 511 gegužės 11-24 **\$2,109** iš Bostono ir Niujorko **\$2,292** iš Čikagos
LIETUVA IR RUSIJA — 13 dienų: 7 d. Lietuvoje, 4 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade.
Kelionė Nr. 515 gegužės 15-27 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos
LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 **\$2,299** iš Bostono ir Niujorko **\$2,482** iš Čikagos

BIRŽELIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktų Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zūriche.
Kelionė Nr. 608 birželio 8-27 **\$2,599** iš Bostono ir Niujorko **\$2,782** iš Čikagos
LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 615 birželio 15-29 **\$2,399** iš Bostono ir Niujorko **\$2,582** iš Čikagos
BALTIJOS VALSTYBĖS, RUSIJA IR SUOMIJA — 17 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Taline, 2 Rygoje, 2 Leningrade, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 622 birželio 22-liepos 8 **\$2,699** iš Bostono ir Niujorko **\$2,882** iš Čikagos
LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.
Kelionė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 **\$2,949** iš Bostono ir Niujorko **\$3,132** iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 1 naktų Vilniuje, 2 Zūriche.
Kelionė Nr. 713 liepos 13-27 **\$2,269** iš Bostono ir Niujorko **\$2,452** iš Čikagos
LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 717 liepos 17-31 **\$2,459** iš Bostono ir Niujorko **\$2,642** iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA, ESTIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 9 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 1 Taline (laivu iš Helsinkio) 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 802 rugpjūčio 2-16 **\$2,389** iš Bostono ir Niujorko **\$2,572** iš Čikagos
LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 **\$2,399** iš Bostono ir Niujorko **\$2,582** iš Čikagos
LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 814 rugpjūčio 14-28 **\$2,459** iš Bostono ir Niujorko **\$2,642** iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 914 rugsėjo 14-27 **\$2,209** iš Bostono ir Niujorko **\$2,392** iš Čikagos
LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.
Kelionė Nr. 944 rugsėjo 14-23 **\$1,799** iš Bostono ir Niujorko **\$1,982** iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.
Kelionė Nr. 105 spalio 5-19 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.
Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 **\$1,699** iš Bostono ir Niujorko **\$1,882** iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR SUOMIJA — Naujų Metų kelionė, 21 diena: 15 d. Lietuvoje.
Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 18 **\$1,949** iš Bostono ir Niujorko
Kelionė Nr. 129: 16 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Bruselyje.
Gruodžio 29-sausio 18 **\$1,949** iš Bostono ir Niujorko **\$2,132** iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje
7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.
Kelionė Nr. 519 gegužės 19-birželio 3 **\$2,059** iš Bostono ir Niujorko **\$2,242** iš Čikagos
Kelionė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos
Kelionė Nr. 714 liepos 14-29 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos
Kelionė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais kiekvienai grupei!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4

Newtown, MA 02164

Tel.: (617) 965-8080

LOS ANGELES LIETUVIAI

Rūta Sakienė

"VARPO" MINĖJIMAS

Dr. Vinco Kudirkos patriotinių eilių žodžiai visad buvo aktualūs — tiek tada, kai jie buvo rašyti, o ir nepriklausomybės laikais. Gi dabar, tėvynėje atbundant nepriklausomybės viltai, jie tapo itin galingi ir veik nauji: "Kelkite, kelkite!"...

Tokiose nuotaikose vasario 26 dieną Kalifornijos lietuviai susirinko į savo parapijos salę paminėti dr. Vinco Kudirkos "Varpo"

šimto metų sukaktį. Minėjimą gražiai surengė, įtraukdami daug jaunimo, Lietuvių Bendruomenė Los Angeles Apylinkė ir Santaros-šviesos skyrius. Pasigėrėtinai pravedė Marytė Sandanavičiūtė-Newsom.

Paskaitininkas istorikas Vincas Trumpa, tema pavadinęs "Ir šviesa, ir tiesa", nekalbėjo tiesioginiai apie patį "Varpą", bet pabrėžęs, kad dr. Vincas Kudirka ir "Varpas" yra neišskiriami, suglaustai pervedė klausytojus per dr. Vinco Kudirkos gyvenimą.

Kaip kad programoje buvo paminėta, visi meninėje dalyje išpildyti žodžio ir muzikos kūriniai yra dr. Vinco Kudirkos. Zina Markevičiūtė, Laima Žemaitaitytė ir Petras Mošinskis padeklamavo "Varpą". Rimas Polikaitis pianinu paskambino valsą, polką ir mazur-

"Varpo" 100 metų sukakties minėjime Los Angeles, Ca., meninės programos dalyviai, giedant tautos himną.
P. Jasiukonio nuotr.

PHILADELPHIA

ATVYKSTA RATILIO

Balandžio 6 d., 12 val. ryto Lietuvos ansamblis Ratilio atvyksta iš New Yorko į Lietuvius Namus, 2715 E. Allegheny Ave. Čia jį sutiks komiteto nariai ir visi kas nori šiame svečių sutikime dalyvauti. Po priešpiečių svečiai bus vežami apžiūrėti Philadelphijos apylinkes ir istorinę Valley Forge vietovę, kur gen. George Washington su savo kariuomene praleido pusantrų metų, kol pagaliau pasisekė užimti Philadelphijos miestą.

Tos pačios dienos vakare (ketvirtadienį), 7 val. Lietuvos Namuose bus priėmimas ir vakarienė. Visi kviečiami dalyvauti ir pabendrauti su svečiais. Vakariėnės bilietus galima įsigyti pas T. Gečienę, telef. (215) 677-1684, ar pas V. Matonį tel. (215) 739-4831. Bilieto kaina 10 dol. asmeniui.

Penktadienį, balandžio 7 d., 11 val. ryto svečių priėmimas miesto rotušėje (City Hall). Jame dalyvaus kviešti miesto pareigūnai ir kiti svečiai. Lietuvius visuomenė kviečiama dalyvauti. RATILIO ansamblui bus įteikta Laisvės Varpo replika, ženkliai ir pagerbti, kaip išskylūs svečiai. Šis priėmimas bus rotušės Conversation Hall patalpoje, kurioje yra sutinkami visi pasauliniai vadai, veikėjai ir žymūs žmonės. Po oficialios dalies kavutė ir pabendraavimas.

Po to svečiams bus parodytos istorinės Philadelphijos vietos, kaip Independence Hall, Constitution Hall, Laisvės Varpas ir kitas.

7:30 vakare, Lietuvius Namų Čiurlionio salėje įvyks pirmasis Ratilio koncertas Amerikoje. Po koncerto bus vaišės, veiks bufetas, baras, pabendraavimas ir pasilinksminimas.

Šeštadienį, 11 val. ryto svečiai išvyks į New Yorką ir sekantį jų koncertą tenai. (jd)

"Varpo" 100 metų sukakties minėjime, Los Angeles, dalis dalyvių apžiūri visuomenininko, autoriaus ir kolekcionieriaus Br. Kviklio išsamią ir originalią draustosios spaudos memorialinę parodą.
P. Jasiukonio nuotr.

ką. Aktorė Sigutė Mikutaitė su tikru įsijautimu deklamavo tris bene mėgiamiausius Vinco Kudirkos eilėraščius: "Labora", "Ne tas yra didis" ir "Gražu, gražiau ir gražiausiai". Rimui Polikaičiui akompanuojant, Kristina Mickutė fleitą pagrojo 3 dainas: "Močiute mano", "Vai tu mano miela" ir "Sėjau rūtą" —

kviesdama publiką dainuoti drauge. Tuos gi, kurie kadaise turėjome mintinai kalti "Lietuvos Tiltos Atsiminimus", rež. Petras Maželis savo meistrišku šio tobulo kūrinio ištraukų perdavimu vėl nukėlė į gimna-

"Varpo" 100 metų sukakties minėjime Los Angeles, deklamuoja Laima Žemaitytė, Petras Mošinskis ir Zina Markevičiūtė — šeštadieninės lietuviškosios mokyklos mokiniai.
Pr. Gasparonio nuotr.

zijos suola. Meninę programą užbaigė mėgiamasis mūsų Vyrų Kvartetas, vėl įjungdamas publiką, sudainavęs "Ant kalno karklai", "Oi eisim, eisim" ir "Šeriau žirgelį".

Minutės atsistojimu pagerbta Lietuvos trispalvė ir už laisvę kovoję bei žuvę. Su atnaujintai ypatingu įsigilinimu į Vinco Kudirkos žodžius sugiedotas Lietuvos

himnas ir, po dešimties minučių pertraukos, toje pačioje vikriai pertvarkytoje salėje, užkandžiaudami rengėjų patiektomis vaišėmis, apžiūrėjome Broniaus Kviklio "Varpo" numerių, bei to laikotarpio nuotraukų ir įvairių spausdinių įdomią parodą.

Dėkui rengėjams už tikrai svarbų ir gerai įdomiai surengtą minėjimą.

GYDYTOJŲ DĖMESIUI

Gegužės 17 – 24 d.d. organizuojama medikų grupė į

VI Lietuvos gydytojų suvažiavimą

Grupė išvyksta "Lufthansos" lėktuvu iš Toronto. Užsakymai priimami iš visų Šiaurės Amerikos miestų. Svečiai bus apgyvendinami gydytojų šeimose Vilniuje. Grupę lydės chirurgas iš Vilniaus dr. Vytautas Našlėnas.

Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kėlionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax: (416) 763-6279, telex: 06-967812

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

RN'S / LPN'S

7-3 and 11-7

EXCELLENT SALARY, SHIFT DIFFERENTIAL, REHAB EXPERIENCE A PLUS EXCELLENT SALARY, AND PLEASANT WORKING CONDITIONS.

CALL OR SEND RESUME TO:
LORRAINE CALLAHAN

201-736-2000

GROTTA REHAB CENTER

20 Summit St.

West Orange, N. J. 07052

Equal Opportunity Employer (9-12)

Organizuojama linksma užkietėjusių "sürgalių" ir nenuilstančių rėmėjų grupė (neeilinės, nepakartojamas, intriguojančias)

krepšininkų varžybas Lietuvoje

Susitinka: Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė "Vėjas" su Kauno "Žalgiriu", Vilniaus "Statyba", Panevėžio "Lietkabeliu", Klaipėdos "Neptūnu" ir Lietuvos jaunių rinktinė. Varžybos numatomos įvairiuose Lietuvos miestuose. Kviečiame visus į šią ilgai lauktą sporto šventę.

Grupė išvyksta "Air France" ir "Lufthansos" lėktuvais

liepos 5, grįžta liepos 23

Smulkesnių žinių teiraukitės

Audra Travel Corporation kėlionių biure

Tel (416) 769-2500, Fax (416) 763-6279, telex 06-967812,

2100 Bloor St. West, Toronto, Ont. Canada M6S 1M7

Finansiniai sunkumai

Vladas Vijeikis

Daugiau (gerokai daugiau) negu prieš pusšimtį metų pasiskolinau iš savo draugo pusę lito. Tai buvo dvi monetos po dvidešimt centų ir dvi monetos po penkis centus. Verktinai reikėjo tų monetų į kino teatrą nueiti. Tom Mix buvo rodomas. Gerai, kad anais laikais papkornų nepardavinėjo. Būtų reikėję daugiau monetų. Jau rytojaus dieną mano draugas, kuris tuo laikui vaidino bankininką, pri-

spyrė mane į kampą reikalaujamas savo pinigų. Savime aišku aš per naktį negalėjau to turto sužvejoti. Įkyriam bankininkui teko palaukti keletą dienų. Už tai gavo porą obuolių palūkanų. Siūliau gyvą varlę, bet atsisakė.

Dabar Amerikos bankininkai priskolino Brazilijai ir kitiems egzotiškiems kraštams milijonus ar net bilijonus dolerių. Šie sau gražiai pagyveno. Politikieriai pasistatė puikius palacius. O kaip su skolos gražinimu? O tie sako: "No doleri, no kruzeiros, no pesos!" Išvertus į anglų kalbą tas reikštų "Eikit po velnių. Nieko negausite. Ir iš viso mums atsibodo jūsų prašinėjimai. Norite, to politikieriaus namą? Imkitės!"

Amerikos bankininkai pagalvojo, pagalvojo, pakvietė ekspertus paskaičiuoti. Čia vėl didelė krūva pinigų kainavo. Ekspertai parašė ilgą dokumentą, kurių paskutinės dvi eilutės aiškiai įrodė, kad politikieriaus namų nugriovimas ir pervežimas į Ameriką daugiau kainuotų. Bankininkai dar turi šiek tiek smegenų savo maulėse. Nutarė neliesti. Pagaliau jeigu ims jų pačių prašmatnius palacius ardyti. Tad kas tada? Nutarė kreiptis į dėdę Samą. Jis juk neleis amerikietiška sistemai sugriūti. Dėdė Samas pats nelabai pertekęs turtais nutarė apdėti mokesčiais savo vaikus, brovairius, anūkus iki dešimtos kartos į priekį. Negalima tų egzotinių kraštų politikierių palikti be palocių. Jau nekalbant apie mūsiškius bankininkus ir kitokius pasipelnintojus. Jie neįpratę gyventi paprasto piliečio namelyje. Ko gero gaus slogą, čiaudės ir gadins finansinės visuomenės nuotaikas. Pirmi reikalai pirmiausia. Tad ir neša vargšas amerikietis savo centelius, kad tik išlaikyti Amerikos prestižą kaip pačios turtingiausios šalies pasaulyje. O tų vargšelių daug daugiau negu bankininkų. Tad centas prie cento ir sudaro milijonus reikalingus bankinei sistemai išlaikyti.

Ir viskas tvarkosi puikiausiai. Bankininkai ir po-

litikieriai toliau reprezentuoja Amerikos puikų ir ištaigingą gyvenimą. Pinigai klaidžioja slidžiais keliais. Tik vargšas žmogelis ima labai rimtai svarstyti, ar jam pirkti naujas kelnės ar dar gyventi su tomis, kurias paveldėjo iš savo tėvo. Tokių, žinoma, neleidžia į valstybines iškilmes. Tam reikia švarko su uodegom. O kur tau toks švarkas, jeigu jis savo gyvenimą praleidžia su T marškiniais. Užrašo kokį imantrų posakį, kad savo gyvenimą pavairintų. Tiesa sakant gyvenimas gana įvairus. Vien tik Jesei kiek įvairumo įneša savo gerklės stygas laidydamas. Kas už jų pataisymą mokės? Atras.

ft. MYERS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 16-tos proga Lietuvos Laisvės Forumas suurošė minėjimą Fort Myers miesto pramogų salėje. Minėjimo tikslas — supažindinti amerikiečių visuomenę su Lietuvos laisvės netekimu ir lietuvių tautos kovą atgauti nepriklausomybę. Minėjimas buvo praves-tas anglų kalboje.

Kristina Krulikienė, pasi-puošusi tautiškais rūbais, atidarė minėjimą, apibūdindama šios sukakties reikšmę ir tikslą. Ji pristatė tolimiesniam minėjimo pravedimui Vytautą Urbą, šios apylinkės prokurorą. Labai vaizdžiai nušvietęs savo asmenišką lietuviškumo reikšmę, kartu įsai supažindino klausytojus su Lietuvos svarbiaisiais istorijos įvykiais ir nepriklausomybės netekimu po Ribbentropo-Molotovo sutarties sudarymo. Vytas Urba pakvietė visus minėjimo dalyvius išreikšti "Pledge of Allegiance" prieš Jungtinių Valstybių ir Lietuvos vėliavas. Po to Viktoras Chainas sukalbėjo Laisvės Maldą lietuvių ir anglų kalba; toliau sekė tylos minutė pagerbti ir prisiminti visus žuvusius dėl Lietuvos.

Eda Bražėnienė, taip pat vilkėdama tautišku kostiumu, perskaitė prez. Buch'o atsiųstą Proklamaciją šio minėjimo proga, išreikšdamas Amerikos nusistatymą nepripažinti ir toliau Sovietinės okupacijos teisėtumo Baltijos kraštuose. Vytas Urba, sekančiu minėjimo punktu, pristatė dalyviams pagrindinį šio minėjimo kalbėtoją, Amerikos Jungtinių Valstybių Karo laivyno atsargos kapitoną William R. Quisenberry, kuris savo kalboje iškėlė komunizmo grėsmę, ir kartu pabrėžė laisvės ir nepriklausomybės siekimo svarbą visom pavergtom tautom.

Pranešimas

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdybų atstovai buvo susirinkę pasitarimui 1989 kovo 11 d. Arlingtone, Virdžinijoje. Pasiitarime dalyvavo iš PLB — pirmininkas prof. dr. Vytautas Bieliauskas, dr. Vytautas Dambrava ir Algimantas Gureckas, iš VLIKo — pirmininkas dr. Kazys Bobelis, Vytautas Jokūbaitis, prof. dr. Domas Krivickas ir Pilypas Narutis. Abiejų valdybų delegacijos sutarė dėl šių pareiškimų:

1. Lietuvių tautos laisvės kovos Lietuvoje ir užsienyje nekintamas tikslas yra nepriklausoma, suvereni Lietuvos valstybė, lygiateisė su kitomis pasaulio valstybėmis. Mes džiaugiamės ir didžiuojamės Lietuvos Laisvės Lygos, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio ir visos lietuvių tautos kova už savo teises, tos kovos nuostabaus pakilimo ir prasiveržimo metu. Mes džiaugiamės kitų Lietuvos tautybių pritarimu ir parama — armėnų, gudų, karaimų, totorių, ukrainiečių, vokiečių, žydų, dalies rusų ir lenkų. Mes sveikiname visas pastangas siekiant daugiau laisvės ir kultūrinio, ekonominio, ekologinio bei politinio savistovumo, nes tai lengvintų lietuvių tautos padėtį ir sudarytų geresnes sąlygas kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

2. Mes kviečiame lietuvių išeiviją visuose kraštuose kuo plačiau paminėti 1939 rugpjūčio 23 d. Molotovo-Ribbentropo paktą ir rugpjūčio 23 bei rugsėjo 28 d. slapčių protokolų 50 metų sukaktį, protestuojant prieš Sovietų Sąjungos ir Vokiečių Reicho suokalbį. Raginame kreiptis į visų pasaulio valstybių vyriausybes, parlamentus, spaudą bei visuomenę, reikalaujant Sovietų Sąjungą panaikinti tų tarptautinę teisę sulaužiusių susitarimų padarinius, būtent Lietuvos, Latvijos ir Estijos neteisėtą okupaciją ir aneksiją.

3. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas nuoširdžiai dėkoja Jo Eminencijai kardinolui Vincentui Sladkevičiui už ryžtingą Lietuvos valstybės tęstinumo ir jos aneksijos nepripažinimo gynimą prie šventojo Sosto. Lietuvių tauta labai laukia Jo šventenybės popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje, bet jis neturėtų būti surištas su nuolaidomis neteisėtumui ir neteisėtumui. Jei okupantas tokių nuolaidų reikalauja, geriau kad Jo šventenybė savo apsilankymu atidėtų, negu sutiktų su Lietuvos aneksijos įteisinimu.

4. Šiais metais sueina penkiasdešimt metų kai pasibaigė devynioliką metų trukusi svetimųjų okupacija ir Lietuvos sostinė Vilnius sugrįžo Lietuvai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, apsvaustę Vilniaus arkivyskupijos klausimą, pritaria pastangoms, išlaikant nepažeistą Lietuvos aneksijos nepripažinimą, išgauti Vilniaus arkivyskupijos priskyrimą Lietuvos bažnytinei provincijai.

5. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sveikina Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio iniciatyvą, prašant Jo šventenybę popiežių priskirti Mažąją Lietuvą prie Lietuvos bažnytinės provincijos.

6. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė ir Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kaip galima greičiau sušauks Lietuvos laisvės konferenciją. Konferencijoje bus kviečiami dalyvauti šie veiksniai:

Amerikos Lietuvių Taryba,
Jungtinių Amerikos Valstybių Liet. Bendruomenė,
Kanados Lietuvių Bendruomenė,
Lietuvos Diplomatinė Taryba,
Pasaulio Lietuvių Bendruomenė,
Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas.

Konferencijoje dalyvaujančių veiksmų delegacijas sudarys nedaugiau kaip trys asmenys. Visi nutarimai bus priimami bendru sutarimu.

7. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdybos keisis svarbesne informacija ir palaikys artimus ryšius Lietuvos laisvės reikalui.

Dr. Vytautas Bieliauskas
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės
Valdybos Pirmininkas

Dr. Kazys Bobelis
Vyriausio Lietuvos
Išlaisvinimo Komiteto
Valdybos Pirmininkas

Minėjimas buvo labai įspūdingai užbaigtas Lietuvos himnu.

Salės podiume tarp Lietuvos ir Jungtinių Valstybių vėliavų, buvo išstatytas Lietuvos herbas — Vytis, nutapytas Stepono Markaus. Svečius priėmė salėn,

taip pat tautiškais rūbais apsirengusi Irena Lukauskienė, kuri vėliau, po minėjimo, su kitom poniom vaišino dalyvius kava ir užkandžiais. Buvo surinkta aukų Lietuvos išlaisvinimo reikalams.

Viktoras Chainas

NEW YORK

KAIZUKO MUGĖ NEW YORKE

Kovo 5 dieną, sekmadienį Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y. iškilmingai ir turtingai praėjo New Yorko skautų ir skaučių Kaizuko mugė. Buvo pradėta 12 val. šventomis Mišiomis, kurias atnašavo kun. Antanas Prakapas, OFM. Buvo pilna židinio salė uniformuotų skautų ir skaučių ir daug svečių ne tik iš New Yorko apylinkės, bet ir iš tolimų vietų.

Po iškilmingų mišių buvo skaučių paruošti įvairūs lietuviški užkandžiai svečiams ir parodoj išstatytų skautų ir skaučių paruoštų rankdarbių apžiūrėjimas, o jų buvo nepaprastai daug ir įvairių. Buvo loterijai leidžiamų įvairių dalykų, puikių rankdarbių apžiūrėjimas ir pardavimas. O ilgai besidžiaugiant iškilminga švente svečiai buvo kviečiami ir užkasti pačių skautų ir skaučių pagamintais valgiais.

Susipažinus su skautų įvairiais darbais ir jų veikla, prasidėjo loterija, žaidimai ir visų skautų-čių ir svečių džiaugsmui buvo išgirsta, kad šios šventės proga iš loterijos ir lietuviškų pirkinių: gintarų, audinių ir kitokių darbų gauta virš 800 dolerių skautų ir skaučių veiklai paremti. Toliau vyko žaidimai.

New Yorko skautų-čių vadovė yra Daina Penikaitė. Šioms iškilmėms vadovavo Vida Jankauskienė, Nida Stankūnaitė ir Gina Jankauskaitė. (eč)

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ.
PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ,
KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, Hot roofs. Tvar-kome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

NAUJA ALT S-GOS CLEVELANDO SK. VALDYBA

Praėjusį šeštadienį, kovo 18 d., ALT S-gos Clevelando Sk. susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiais: Jadvyga Budrienė pirmininkė, A. Mackuvienė pavaduotoja, T. Juodvalkis sekretorius, A. Matulionis izdininkas ir J. Vėlyvis parengimų vadovas.

Kontrolės Komisija pasiūlo ta pati: S. Astrauskas ir I. Stankus.

ATVYKSTA SIBIRO KANKINIAI PEČIULAIČIAI

LB Ohio apygardos valdyba kartu su Balfo Clevelando skyriaus valdyba rengia Lietuvos buvusių partizanų ir Sibiro kankinių **Povilo ir Juditos Pečiulaičių sutikimą ir pagerbimą Clevelande.**

Visi clevelandiečiai kviečiami dalyvauti sutikime aerodrome š. m. kovo 26 d. 6 val. vak. Atskrenda iš New Yorko PAN AM lėktuvu 557.

Balys Gajauskas, buvęs politinis kalinys, atidaręs Kaziuko Mugę Clevelande, su Skautijos vadovais ir jaunesniais skautais. Viduryje Vid. Rajono Vadeivė s. Irena Lileikienė iš Omahos, Vyr. Skautininkė Stefa Gedgaudienė ir Neringos Tn. Tuntininkė s. Julija Taorienė. Už jų Vyr. Skautininkas Gediminas Deveikis, Balys Gajauskas ir klebonas kun. Gediminas Kijauskas. V. Bacevičiaus nuotr.

Š. m. balandžio 2 d. 4 v. p. p. Dievo Motinos parapijos svetainėje ruošiamas susitikimas su Pečiulaičiais ir jų pagerbimas.

Norintieji daugiau informacijų prašom kreiptis į V. Apanių, tel. 729-0843.

CLEVELANDO LIETUVIŲ AUKOS PABALTIEČIŲ KONFERENCIJAI

\$370.00 JAV Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkė,

\$300.00 Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius,

\$200.00 Taupa Kredito Kooperatyvas,

\$75.00 Superior Savings.

Po \$50.00: Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, LKVS Ramovės Clevelando skyrius, LŠST žalgirio kuopa.

\$35.00 — DLK Birutės Draugijos Clevelando skyrius.

Po \$25.00: V. Jokūbaitis, SLA 136 kuopa.

Taip pat gautos kelios mažesnės aukos. Dėkojame visiems.

Clevelando Pabaltiečių Komitetas

CLEVELANDO PARENGIMAI

• BALANDŽIO 8, 9 D.D. vyr. skaučių Židinio renginys Dievo Motinos parapijos auditorijoje.

• BALANDŽIO 15 D. Vilniaus universiteto, folklorinio ansamblio "Ratilio" koncertas Dievo Motinos parapijos salėje. Globoja Čiurlionio ansamblis.

• BALANDŽIO 23 D. 4 v. p. p. Lietuvių Namų salėje kultūrinė popietė. Paskaitą skaitys psichologė dr. Aldona Malcanaitė-Grina. Popietę rengia Skautininkių draugovė.

• BALANDŽIO 29 ir 30 D. D. Ateitininkų šventė.

• GEGUŽĖS 7 D. kun. klebono Balio Ivanausko 50 m. kunigystės jubiliejus — iškilmingas pagerbimas Šv. Jurgio parapijoje.

• GEGUŽĖS 20-21 D.D. LKVS Ramovės skyrių atstovų suvažiavimas Clevelande.

Buvęs politinis kalinys, skautas Balys Gajauskas, Clevelando Skautijos suruoštoje Kaziuko Mugėje kovo 12 d., uždega programinį lauželį asistuojant Vyr. Skautininkams Stefai Gedgaudienei ir Gediminui Deveikiui. V. Bacevičiaus nuotr.

ATEINA PAVASARIS IR VASARA —

KELIONIŲ METAS. NAUJŲ

AUTOMOBILIŲ PIRKIMO METAS

H O N D A

yra geriausias automobilis.

KREIPKITĖS Į EDĮ MARTINĖNĄ,

Rick Case Honda

1991 Villaview Rd., Cleveland, Ohio 44119

(East 200th Street ir North Marginal)

Edis jums maloniai patarnaus.

Skambinkite tel. (216) 531-7835.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais-ketvirtadieniais nuo 9:00-4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00-6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00-3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00-12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:

Taupymo Skaitymas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitymas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

DIRVA

Didelė nelaimė Jonavoje

Ruošiant laikraštį spaudai, gauta žinia, kad kovo 20 d. Jonavos azotinių trąšų gamykloje sprogo labai didelis amonijos bakas, sukeldams pavojų plačiai apylinkei ir šiuo metu tenai tebevyksta gyventojų evakuacija.

Ši gamykla gamina amoniaką, amoniako vandenį, amonio saletą, azoto rūgštį, metanolį, karbamidą, nitrofoską ir kt.. Gamykla veikia nuo 1965 m.; ir jos gaminiai siunčiami į Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitas respublikas.

Kadangi gamykla priklauso visasąjunginei ministerijai, iš Maskvos tuojau atskrido speciali komisija tyrimui. Ekologinė žala kraštui yra neabejotina.

PREZIDENTO SMETONOS PAMINĖJIMAS

Lietuvos respublikos prezidento Antano Smetonos 45-rių metų mirties paminėjimas rengiamas sekmadienį, balandžio 9 d. 3 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje.

Programoje: paskaita — istorikas Vincas Trumpa, dailusis žodis — aktorė Dalila Mackialienė, Sekminių ragelis — Balys Pakštas.

Ta pačia proga bus įteikiamos jaunimo rašinių konkurso laimėtojų premijos.

Didžiosios Chicagos lietuviai kviečiami minėjime gausingai dalyvauti.

Kviečia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Siekdama apjungti Lietuvos laisvės siekiančias išėvijos demokratines jėgas, Amerikos Lietuvių Taryba spalio mėn. 21-22 d. d. Los

Angeles mieste šaukia visų Amerikos lietuvių kongresą. Kongreso programai suplanuoti sudaryta pradinė komisija, į kurią įeina P. Buchas, M. Marcinkienė, E. Oželienė ir dr. K. Ėrinė.

Tuo reikalu netrukus bus sušauktas ALTą sudarančių organizacijų pirmininkų pasitarimas.

Šio XI-to Amerikos Lietuvių kongreso rengimo komiteto pirm. yra Los Angeles ALT skyriaus pirm. inž. A. Mažeika.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Nuo šių metų kovo mėn. 1 d., p. Cezaris Surdokas pasitraukė iš Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtono aštuonis metus eity pareigų.

Lietuvos atstovas, labai nuoširdžiai dėkodamas p. Surdokui už darbą tvarkant kultūros bei informacijos reikalus, pažymi, kad jam kartais teko eiti pareigas labai sunkiomis aplinkybėmis. Jis tą atliko labai pareigingai ir sumaniai, nusielpydamas Diplomatinės Tarnybos ir Lietuvos reikalams.

Nuo šių metų sausio mėn. 1 d., Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtono, pradėjo eiti pareigas p. Margarita Samatienė, raštinės vedėjos titulu. Jos didelė patirtis bus svarbi paspirtis Pasiuntinybės darbams.

Nuo vasario mėn. 1 d. į Pasiuntinybės tarnautojų eiles stojo p. Emilija Sakadolskienė, kuri ypač rūpinasi kultūriniais reikalais.

• Emilija Čekienė, buvusi ALT S-gos pirmininkė ir dabartinė Nepriklausomybės Fondo valdybos pirmininkė, išskrido iš New Yorko į Los Angeles praleisti Velykų šventes pas savo dukrą ir žentą Ratkelius. Ta proga žada susitikti su

Chicagos Lituanistinių mokyklų jaunieji mokytojai atliks programą Eugenijaus Kriaučeliūno jaunimo premijos įteikime. Iš kairės: T. Rudaitytė, R. Polikaitytė, R. Brazaitytė, D. Polikaitytė, A. Polikaitis ir vadovas D. Polikaitis.

Los Angeles tautininkais ir yra pakviesta į Palm Spring pavišėti pas sol. R. Žymantaitę ir jos vyrą Peters, jų žiemos rezidencijoje.

• Kazimierui Pociui, Beverly Shores, Ind., buv. Vilties draugijos pirmininkui, padaryta akių operacija, tad šiuo metu negali spaudoje sekti lietuviškąjį gyvenimą ir rašyti laiškus. Linkime greičiau pasveikti.

• ALT S-gos jaunimo rašinių konkursas tema "Dabartiniai įvykiai Lietuvoje" laikomas pasisekusiu. Gauta keturi rankraščiai. Premijos bus įteiktos balandžio 9 d. 3 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose, laike prezidento Antano Smetonos minėjimo.

Jury komisija sudaryta iš šių asmenų: V. Gedgaudo, V. Kasiūno, R. Kučienės, V. Jonušienės ir R. Sakienės.

• Adolfas Klemas, gyv. Lansdūne, Pa., mirė š. m. vasario 23 d. sulaukęs 85 m. amžiaus. Nepriklausomybės laikais buvo Klaipėdos gubernatūroje švietimo patarėju. Liko žmona Marija, sūnus Vytas, duktė Regina ir kiti artimieji.

• Danielius Averka, Dorchester, Mass., atsiprašo, kad suvėlino prenumeratos atnaujinimą, nes turėjęs širdies priepuolį. Laikraščiu paremti pridėjo auką. Ačiū už paramą ir linkime pilnai sustiprėti.

• Alfis ir Aldona Simonaičiai, Rockford, Ill., atnaujinami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• Vytas ir Diva Garlauskai, Sparta, N. J., atnaujinami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 25 dol. Ačiū.

• Jurgis ir Irena Okuniai, Flushing, N. Y., atnaujinami prenumeratą, pridėjo Dirvai auką 30 dol. Ačiū.

• JŪRATĖ STATKUTĖ de ROSALES, Dirvos bendradarbė Caracas, Venecueloje, vasario pradžioje lankėsi Lietuvoje. Sąjūdžio pakviesta kaip užsienio — žurnalo ZETA ir dienraščio NUV EVO PAIS —korespondentė, per 24 valandas susitvarkė visus kelionei reikalingus formalumus bei pasirošimą, ir vasario 11 d. buvo Vilniuje. Sekančią dieną ji jau dalyvavo Pirmoje Skautų sueigoje, kurios aprašymas — prisiųstas iš Paryžiaus, pakelyje į namus — yra šiame numeryje.

Savo išpūdžius Tėvynėje žada aprašyti ispaniškai kelių straipsnių cikle savo žurnale ir pažodinių vertimų siųsti Sąjūdžio laikraščiu ir Dirvai, sudarant tarytum pilną trikampį pažiūrėti, kaip arti teisybės yra 'glasnost' pažadai. Tai, kas dabar vyksta Lietuvoje, lydi džiaugsmo ašaros ir nerimas, netikrumas. Žodį 'stebuklas' girdėjo dažnai. Jaunųjų entuziazmas užkrečiantis.

• John Kancevičius, Lawrence, Mass., Dirvos didelis rėmėjas, kasmet atsiunčias stambesnę auką, dabar atsiuntė 399 dol. laikraščiu paremti. Ačiū už auką ir linkėjimus.

• Sol. R. Žymantaitė-Peters, New York, atnaujinama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 80 dol. Ačiū.

• Dr. Birutė Paprockienė, Glendale, N. Y., prisiminimui a. a. Onutei Gailiūnaitei, mirus Kanadoje, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. Ačiū.

• Janė Šišienė, Santa Monica, Ca., Dirvai paremti atsiuntė 20 dol. su priedu — "Lai gyvuoja Dirva!" Ačiū už auką ir linkėjimus.

• Klemensas ir Anelė Žukauskai, Sunny Hills, Fla., atnaujinami Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 20 dol. Ačiū.

• Eugenijaus Kriaučeliūno 12-tosios jaunimo premijos įteikimas įvyks š. m. balandžio 2 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Premijos laureatas — Paulius Klimas iš Rochester, N. Y.

Programoje numatyta trumpa akademija, meninė dalis ir pabendravimas prie vaišių.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Įėjimas nemokamas. Kviečia Kriaučeliūnų šeima.

PARAMA DIRVAI

Atnaujinami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Janė Sisas, Santa Monica 20.00
D. Averka, Dorchester .. 5.00
P. Babickas, Worcester ..10.00
Inž. J. Rasys, Cambridge 30.00
S. Ilgūnas, Rochester 5.00
H. Stepaitis, Toronto 10.00
R. Case, Sacramento 5.00
J. Nesavas, Detroit 25.00
M. Aglinskas, W. View .. 5.00
J. Pipiras, Worcester 10.00
K. Sirgedas,
Richmond Hill 10.00
R. Chr. Peters, New York 80.00
Dr. B. Paprockienė
prisiminimui
a. a. O. Gailiūnaitei 50.00
A. Zaporackas,
Bloomfield 7.00
K. Pažemėnas,
Rancho Palos Verdes ..30.00
B. Abromaitienė, Toronto 10.00
Dr. B. Griniuvienė,
Allen Park 15.00
P. Janulaitis,
Palos Verdes 10.00
V. Požėla, Omaha 5.00
John Kancevičius,
Lawrence 399.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

WANTED JOURNEYMEN OR 1ST CLASS SKILLED DIEMAKERS
Be able to set up work from blue prints & close tolerance.
Needed — Experienced in progressive and line dies. Excellent working environment with CAD/CAM capabilities and CNC equipment. Excellent opportunity for good Diemakers. Please apply in person at: Sequola Tool, 13222 Merriman, Livonia, MI 48150. (12-18)

\$ MAKE MONEY \$
SEWING OPERATORS
WANTED
Daytime dress and party dress. Full time work. 718-234-0286. (12-18)

A. + A.

ONUTEI GAILIŪNAITEI

mirus, seserį, mielą ELENUTĘ ir kitus artimuosius giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu.

Birutė Paprockienė